

KÉPES SZAKKÖZLÖNY A VADÁSZAT, LÖVÉSZET, HALÁSZAT ÉS HALTENYÉSZTÉS KÖRÉBŐL.

Szerkesztik: gróf ZICHY IMRE és gróf KREITH BÉLA.

Előfizetési ára: egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 70 kr. Megjelenik minden hó 1-én, 10-én és 20-án.

Levelek a „Vadász-Ujság” szerkesztőségének, **előfizetések** a kiadóhivatalnak Budapestre, fűrdőutca 4. sz. a. címzendők.

Különös eset az öz-üzekedés alkalmával.

Közlő gróf Forgách István.

Esteli cserkészeteimből haza térve utam egy az erdő alján fekvő, cserjével tökéletesen körülövezett réten vitt át, E helyen egy suta rendszeren napszálltakor vonult ki legegészni; az üzekedési idő közelgett s már előre örültem, mint fogom majd azt a vén bakot, mely ezen a környéken annyiszor rászédett, a suta mellől lelőni. A pagonyban volt fölösleges bakokat már mind lelőttem a fent említett vén bak kivételével s midőn már az üzekedés majdnem egészen megszűnt, anélkül hogy én a sutámat bakkal együtt vettem volna észre, már-már azt hittem, hogy az őzek is képesek bizonyos fogadást tenni. — Ekkor hirtelen megfordult a koczka, mert egy este nagy meglepetésemre a kérelhetlennek tartott sutát egy vén bak, egy ugy nevezett „tülkös” kíséretében leltem. A bak szembe felém fordulva állott s én a lövéshez elkészülve vártam, míg oldalát fogja mutatni; a suta azonban neszt véve, nyugtalaná vált s én láttam, hogy az őzeknek csak egyet kell ugorniok a süri felé, és nem lehetek többé rájuk. Tehát nem volt időm tovább várni, lövésem eldőrdült, de a bak, mindamellett, hogy golyóm becsapását tisztán kivehetém, minden jel nélkül követte a cserjébe menekült sutát. A lövés helyén mi jelt semelve, követtem a bak nyomát s alig pár lépést téve, bőven

folyó vért lelek; a megfutamodott őzet vagy 150 lépésnyire követhetem, midőn nem messze magam előtt látom, hogy üzekedik egy pár őz. Ezen intermezzo kissé zavarba hozott, lövésre a beállott alkony miatt számítani nem lehetvén, a vérnyom követését is abba hagytam, annál is inkább, mert egy fiatal, pár nappal azelőtt érkezett vérebet akartam próbára tenni, ennélfogva hazafelé irányoztam lépteimet s mentül többet törtem a fejemet az eset felett, annál gyanusabbnak tűnt fel nekem az üzekedő két őz.

Másnap hajnalban az erdősszel kiindulván a keresésre, látjuk, hogy ugyanazon réten egy szintén meglehetősen bak legelészlk. Bár a praeliminált számú bak már ki volt löve, mégis lövésre határozottam el magamat, miután az üzekedés jótormán már bevégződött s nagyon kíváncsi voltam a fiatal kutyát *dolgozni* látni. A bak lövésemre összerogyik, de csülökre kapva behuzódik a sűrűbe. Kis idő múlva *rátesszük* a zsinegen vezetett Nerót a nyomra, melyen ő nagyon biztosan haladva, mihamar rávezetett a vagy 150 lépésnyire már kimult bakra, mely magas lapoczka-lövést kapott. Miután a kutya feladatát ily könnyen oldotta meg, némi reményt kezdék magamban táplálni, hogy esteli bakomat is megjeljük; — rávezetve a kutya ennek nyomára, ezt is nagyon határozottan követé, 200 lépésnyire azonban, ott hol az este a két őzet üzekedni láttam Nero zavarba jött, s körbe s keresztül-kasul vitt bennünket anélkül, hogy a mindenütt látható vérnyom folytatását ezen a te-

riületen föl tudta volna lelni; — tehát konstatálhattuk, hogy a megpuskázott bak volt az, mely a sutát üzte. Érdekes eset! — gondolám magamban — midőn egy megpuskázott s erősen vérző bak, sebét semmibe sem véve, üzekedni képes. Látván, hogy a kutyával nem tudunk boldogulni s a vérnyom tolytatását magunk sem valánk képesek meglegelni, puskámat megtöltve, előhívtam kerülőimet s ezek segítségével az egész területet a legszorgalmasabban átkutattam, anélkül azonban, hogy a bak nyomára akadunk volna; nem képzelhettem ezek után egyebet, mint hogy a bak csak is egy *horzslövést* kapott, mely föltevéssem az összes jelekkel is egyezni látszott, s a kereséssel fölhagyva haza mentem, nem remélve, hogy e talány megfejtése oly hamar fog bekövetkezni, mert föltett szándékom volt a *tülköst* még esővem elé keríteni, került volna az bármennyi utanjárásomba is.

Ugyanaz nap este egy más pagonyból jövén haza, otthon leltem az erdészt, ki épen behozta volt a reggel keresett bakot, melyet következőképen lelt meg: Délutáni járata azon a vidéken vivé őt keresztül, hol én a bakra puszkáztam, midőn a lövés helyétől vagy 7—800 lépésnyire egy erdei uton érzi, hogy Nero, mely vele volt, erősen huzza a zsinogot; kíváncsivá téve elboacsajtja s a kutya egyenesen vagy 200 lépésnyire egy cserjésbe szalad és megállva esahol; oda érve nagy meglepetésére ott leli a már kimult *tülköst*.

Alig hiszem, hogy egy orvos nagyobb figyelemmel nézné a holttesten ejtett s. beket, melyekről a visum reperitumot kell kiállítania, mint én vizsgáltam e bakot. Golyóm egy 20-as kaliberű, expanszív, a bak bal oldalán az utolsó, még összefüggő bordába s innen vékonyába furódott, azután belein keresztül a jobb czombján jött ki! Ez oly lövés volt, hogy — azt hiszem — rendes körülmények között a bak alig ment volna néhány lépést összegörnyedve,

s nem háborgatva fel sem kelt volna többé, különösen ez esetben, midőn az expansív golyó már szétnyilva, hatolt belein keresztül; s a bak mindezek daczára még képes volt a lövés után mintegy 15 percz múlva s talán még később is üzekedni! — Világosan illusztrálja ez eset, mennyire kivetkőzteti szenvedélye a vadat az üzekedés ideje alatt s mennyivel fokozottabbak ily állapotban életerői.

A v a d a k r ó l.

Nem elegendő a vadakat csak pusztítani tudni, szaporítani, védeni kell azokat.

A vad állatok az emberek számára élelmi tárgyat képeznek, bárha a húsfélék közt tápláló képességükre utolsó helyen állnak, és még is sok embernek kellemes tápot szolgáltatnak.

A vadász gyönyörűségét leli azoknak halomra lövöldözésében, életet nem kimélve sokan, szenvedélyüket töltik azok pusztításában; így történik igen sok vidéken, hogy a vadak csak pusztulnak, de nehezen szaporodnak! A folytonos üldözés, a párok válogatás nélküli kiméltelen elejtése még nagyobb pusztítást visz véghez. Ehez járul azoknak testi sanyargatása oly kemény téli időben, minő az idej esztendő.

Aszegény vadak nem tudnak követelőlk lenni, bosszút sem képesek forralni, túrnak, szenvednek és némán várják hatalmas pusztítójuk szánalmát, védelmét, midőn éhezni, nyomorogni, fájni, majdnem minden védelemtől megfosztva, tengődni kénytelenek, hogy elvégre az emberek és szenvedélyeik áldozatául essenek.

Mindezekből következik, hogy „nem elegendő a vadakat csak pusztítani, védelmezni is kell azokat, hogy jusson, de maradjon is.“

Itt az irgalmatlan zordon tél, földön, fán a hó, mely jégkérget csinált a fehrétegen, s a nyomorult vad most nem képes elegendő élelmi tárgyat, nem megillető fekhelyet felkeresni, folyton éheznek és fázik.

Emberi kezekből várja a méltányos gondozást, mit megadni köteles, ha az ember saját kárát nem akarja.

T Á R C Z A.

Egy róka emlékiratai.

— *Bérczy Károly rajzaiból.* —
(Folytatás.)

Mi tréfából mint aféle könyelmű gyerekek még mussal ijesztgettük egymást s félelmet színelve és játszva szaladtunk be a várba, de pár percz múlván ismét kün valánk. A hosszú alak már ekkor közelebb jött, azt a botfélélet szeméihez emelte s ez — füstöt okádva, hirtelen ropantat dördül, testvéreim közül pedig kettő ugyanazon pillanatban úgy hanyat vágja magát, hogy mi többi hárman testükön keresztül iramodtunk vissza sánczaink közé. Benn félig bámulva, félig nevetve, (mert az esemény komoly jelentőségét rövid eszünkkel nem fogtuk fel) néztünk egymásra s miután minden ismét csendes lón, de kíváncsiságból is, mit csinál oda künn két testvérünk? nemsokára újra kipis-lantottunk.

No hiszen, ott künn volt a két testvérke, de hol! ott lógott szegény mindakettő ama hosszú alak tarisznyáján, kihez most már egy második is csatlakozott. E két alak (emberek voltak, de én az embereket csak később tanultam ismerni) tőlünk csekély távolságra eként beszélgetett:

„Kár volt a kölykekre lönöd heves kezdő barátom; az öregeket kellett volna elébb bevárunk, a többi aztán úgy is a mienk lett volna.“

„Tehát azt hiszi bátyám, hogy az öregek nincsenek hon?“

„Legalább nagyon valószínű s most csak az ohajtandó, hogy a dolognak ne vették légyen neszét, különben botal üthetjük nyomaikat.“

„Hogy hogy?“

„Mert tudva a történeteket, okvetlen kiköltöznek. Lesre ide többé nem jövünk; na de szerzek én neked érte más mulatságot, minőt diákéletemben tudom nem láttal még.“

„S mi lesz ez bátyám?“

„Hát majd ásót, furót, csákányt — —“

A többit nem hallhattam, mert beszélközben menve eltávoztak. Oh ha sejtettem volna akkor szavaik jelentőségét, az „ásó, furó, csákány“ rendeltetését s azon „mulatság lényegét!“ Ámde semmi rosszat s az emberi ravasz áskálódást épen nem ismerő gyermekkedélyem a beszélgetésből csak azt jegyezte meg magának, hogy ha szülőink a történetek neszét veszik, várunkból okvetlen kiköltöznek. S én mennyire ragaszkodtam a szülői házhoz! A kiköltözés eszméjére majdnem sirva fakadtam. Ezenkívül attól is tartottam, hogy öregeink az eltűnt két testvérért engem vesznek kérdőre s ha elmondom az eseményt, a vigyázatlanságunk én iszom meg a levét. Összebeszéltem tehát megmaradt két nővéremmel, hogy apánknak, anyánknak a dologról kukkot sem szólunk s azt hazudjuk nekik, hogy a két

Szokás minden jól rendezett vadtenyésztő helyen az öreg vad számára ősszel elegendő mennyiségű makkot szedni, a vágásokban szénát gyűjteni, s ily zordon téli időben ilyeket kirakni, hogy legyen a vadaknak miáltal élemezkedni, a jobb táplálkozás által melegebb bundára szert tehetni, mindkettő által a további tenyésztésre jobb életfolyamot nyerni.

Az orvvadászok előtt csak is ilykép menthetni a vadakat, mert nincsenek utalva az általuk kiszórni szokott kukoriczára, répára, káposztára és szénára, idestova zalámbolni.

E r d é l y b ő l.

Bodza, jan. 14.

Országunk ezen délkeleti szögletéből annyit irhatok újságul, hogy telünk kezdete erős volt, kivéven a december elején való lágyulást és esőzést, hanem azóta csikorgó telünk van, mihez hozzá gondolva azt, hogy havason, nagy hegyek közt, egy S alakú szűk völgyben lakunk, hová nov. 12-től feb. 20-ig a nap sem süt, és örökös szél fúj, még fokozza a tél kellemetlenségeit. Erdemes megjegyezni, hogy a szoros legkeskenyebb helye, épen vesztegintézeti kapunknál, 26 méter. — Télen át valóban farkasordító-hely. Telünk rendszeren öt hó, de hatig is megtart itt.

Ilyenkor a közlekedés elakad, emberek helyett a farkasok járnak-kelnek; ezek tetemesen elszaporodtak, éjjel és nappal egyaránt eszközlik végrehajtásaikat, s annyira mérészek, hogy nappal a házak, csűrök, kertekbe tolazkodnak. A napokban megtörtént, hogy egy háznak a pitvarába futott az ordas egy beszaladó juh után; ott fogta meg és magával vitte. — Havunk nagy, négy napja havaz, szélvészszel, hasonló időjárás nálunk 8 napig szokott tartani. Ilyenkor inkább az utakat járják farkasaink; az utazónak csak fegyvere (a kinek t. i. szabadalmában áll!) vagy fejszéje és bátorsága nyújt biztonságot.

De úgy látszik, a vadásztörvénynek ezen üdvös oldala nemcsak itt a havasokon, hanem Háromszék egész területén érezteti hatását. Mindenütt sok a farkas. Prázmán

nagyközsége úgy gondoskodott, hogy felsőbb engedély mellett méreggel pusztítottja egy ottani igen ügyes erdész által a farkasokat, s e mellett minden egyes farkasért, mit a határon méreg vagy fegyverrel elejtenek, 30 frtot ad jutalmul. Ott méreggel 11-et pusztítottak el a télen. Az ide hivatalosan kiszállani szokott sepsi-szent-györgyi m. kir. pénzügyőri biztos következő esetet beszélt el. Ha jól emlékezem december hó 22. és 23-ik közti éjjel a vidékről egy pénzügyőri őrzárát vonult haza S.-Szt.-Györgyre; holdvilágos éjszaka s kemény hideg volt. A véletlen úgy hozta magával, hogy épen két zsidó volt együtt czirkálni, kik kevésbe maradt, hogy mindketten a farkasok éhségének nem estek áldozatul. Az uton mi rosszat sem sejtve, jól beburkolózva gyorsan haladtak hazafelé. A fiatalabbik egyszer véletlenül visszatekint, a különben csendes országuton; e pillanatban ordításba tör ki, fegyveréhez kap, ezt tette rémületében társa is, mert egy óriás nagy farkas szemük láttára hasonkuszva közeledett a fiatalabb után. Már ugrásnak készült zsákmányára, midőn az öregebb zsidó fegyverét elsütötte, aztán hangos kiáltással riasztották vissza a vakmerő ordast, a mely csak nehezen távozott. A lövés és kiabálás között több farkast láttak elszaladni környezetükből. Ugy látszott, hogy körül voltak már véve a pénzügyőrök, kik épen a szomszéd falvakba a vadászat ellenőrzése végett voltak kiküldve. A fiatalabb pénzügyőr rémületében annyira beteg lett, hogy alig birt haza menni. Maig is beteg s aligha fogja többé az orozva vadászokat ellenőrizhetni. S. K.

Valami a jégvermekről.

A vadászkerületekben, a hol sok vadat lőnek, mely nyáron és őszkor könnyen megromlik, egy jégverem nélkülözhetlen. Legcélszerűbb ezt a vadász lakához közel csinálni. Egy ily jégverem nem drága. Egy 10—15 láb magas dombon egy 8 négyzetláb kerületű és 10 láb mélységű vermet ásatunk és ezt mind a négy oldalon kiépítettjük, felül pedig beboltoztatjuk. A verem nyílására több tölgyfa-gerendát helyeztetünk és a bolthajtás fölé 8—10 láb magas halmo-

babát Farkas bácsi vitte el. „Lássátok“ — mondám testvéreimnek — apa a nélkül is mindig arra tanít, hogy ha boldogulni akarunk, ne higyük senkinek, ne bizzunk senkiben — kezdjük meg e tant mindjárt irányában.“

És úgy lőn. Szülőinket rászedtük — s e bizalmatlanság majdnem az összes család bőrébe került, mint ez a következőkből kitűnik.

Pár nap mulva az esemény után egy hajnalon apám anyám a vár benső katlantermében aludt s mi is körülök fészkeltek meg magunkat. A megelőző éj fáradozásait pihenték ki szülőink (szegények egész éjen át a mi gyomrunk érdekében működtek) s eszük ágában sem jutott arra gondolni, a veszélynek minémü fellegei tornyosulnak fejünk fölött. Anyám volt első, ki éberebb álmából felrezenve s apám orrát megrántva, így szolt:

„Talpra apjuk, gyanus neszt hallok kívül, felül, jobbra, balra, mindenfelé!

Apám rögtön felugrott s ő is, én is és mindnyájan perczig feszülten hallgatóztunk. A zaj nőttön növekedett, a várkaput s fölöttünk a boltozatot erősen döngették, sőt már a várkapun belől is sajátságos nyiszorgás és ugatás volt hallható.

„Ez a borzzal atyafiságos ebek harezi indulója“ mondá rémülten, de a helyzethez képest elég lélekéberséggel apám — „a fejünk fölötti döngést ásó, furó, csákány okozza“ (e szavaknál szivemben szemrehányószúrást éreztem) „ez rendszeres várostrom, mely ellen nincs védelmirendszabály. Meneküljünk a titkos utakon. Te“ — s itt anyámhoz szolt — „az

első előszobába vezető szorost fogod védeni addig, míg én a legbiztosabb utat kikémlelem.“ S ezzel elrohant.

Hála a szerteczikázó alagutaknak, a borzkutyák nem a főfolyosón nyomultak befelé s így pár percnyi időnk maradt az önvédelemre. E pár perc elég volt arra, hogy apám lélekszakadva térjen vissza kémszemléjéből.

„Gyalázat, árulás!“ mondá képéből kikelve — „két rejtékűt eltörleszölva, egy elállva van; nem marad egyéb hátra, mint az utolsó legtitkosabb út, mely az én katlanterméből visz a szabadba. De itt előbb a falat kell legalább féllábnnyira áttörni, átharapni, hogy a közlekedési út helyre legyen állítva s még akkor is kérdés, nincse-e a külső nyílás szintén elállva?“

Már ekkor javában folyt a harez anyám és egy borzeb közt, mely a főfolyosóra találva, ennek szorosán hatolt le az első előszoba felé. Anyám ezt vitézül védte: a harczolók szemei villámokat szórtak, csattogott a fog, a csivakodás hangjai borzasztóan vegyültek össze a fájdalom egyes felsívításával, mert vér is folyt már — s anyám a betolakodó borzebe épen lefityegő felső ajkát harapta át, midőn apám a külső fellegvár feladását s azt rendelé, hogy villámgyorsan a katlanteremben futván le, annak szorosa legyen védendő addig, míg ő a falon a menekvés útba vezető nyílást harap.

A levonulás megtörtént, a katlanterem szorosánál ismét megújult a borzasztó harez s anyám itt újra kivivta az egri nevet hősies viseletével. Apám ez alatt a falat kaparta, harapta, rontotta, de a borzerek is ily módon dolgoz-

hányatunk, tapadó földből vagy agyagból. A verem- vagy pince nyílásától lassankint olvadó jég elfolyására egy földalatti csatorna készítenőd, és a csak 5 láb magas ajtónyílás tökéletesen ráálló kettős ajtóval zárandó el. Főnt a pince tetején és az oldalfalakon a vad felakasztására vasfogókat kell beverni és a dombot mindenütt rőzsével vagy harasztal kell beborítani.

Mihelyt vastag jeget lehet kapni, a vermet azonnal 6—7 láb magasán jégdarabokkal tömjük meg, melyek az alatt, míg a jégverem elkészül, annyira lesüppednek, hogy mindenféle vadat lehet rájuk helyezni vagy a fogásokra akasztani. Ily kiépített pince igen sokáig tart. A ki azonban olcsóbban akarja berendeztetni, az a vermet 3—4 hüvelyk vastag tölgyfa-paddalóval veretheti ki. A kiépített és boltozatos vermek azonban még is hűvösebbek és nem sokkal kerülnek többbe. A pinczébe vezető 5 láb magas ajtó a boltozat felső része alatt van föltéve, és a pince alsó része az ajtó alatt, a hol belülről a jég van, földdel van behintve, hogy a meleg levegőt ez is elzárni segítsen. — Ily veremben a vadat sokáig lehet jó és friss állapotban eltartani.

V a d á s z a t i m ű s z a v a k.

IV.

Agarászat.

Bocskorosul a nyúl, midőn ázott talajon szaladva, szőrös talpára sár ragad.

Borogatni: az abajgatásnál erősebb mütétele az agarának a nyúl felett.

Bukik, megbukik a nyúl, midőn bokor alatt, gödröcskében vagy gazban meglapul. (Sich drücken.)

Csapott rajta: nagyon kisszerű érés.

Derekalni a vágás és fordítás értelmét kisebb mérvben foglalja magában; az rendszeren csak a hajtás közepén, derekán történik, midőn az agar túlerővel bir a nyúl felett s nem csak jobbra balra változtatja meg a nyúl irányát, hanem minden ilyen érésnél vág is hozzá.

Egyesfogó agar, (Solofinger,) mely egymaga, segítség nélkül fogja el a nyulat.

Elcsellen a nyúl, midőn az üző agar előtt hirtelen megbukik, félre vagy visszaesap s ellillan. (Rutschen.)

Elnyelte: ha egy nyúl erejéhez képest hatalmas agar csak játék, mulatság kedvéért forgatja, veri a nyulat s mintegy készakarva, nem kapja fel, de bizonyos ideig engedi szaladni, ekkor mondják: elnyelte, meg kitette.

Elrugja körmét az agar, midőn a kemény fagyon szaladás után körmeit veszti.

Elverni, elverte: leginkább egyes futó agarra használják e kitételt, midőn az a kérdés: elfogja-e az első nyulat? az elverés különben nem egyéb, mint az agarának a futás elejétől végigvaló működése, míg a nyulat el nem kapja; általában véve koczaagarások használják e kitételt.

Elhajítódott tőle: minden agar, kisebb nagyobb mértékben, midőn vág, fordít vagy kap, túlmegy, túlszalad a nyúlon. Ez a vágás perczében történik, midőn a nyúl a szenvedett vágást kikerülni akarva, jobbra vagy balra változtatja meg futása irányát. Az agar teljes hajtásban lévén s nem úgy alkotva mint a nyúl, sem mint ez, egy helyben megállni, sem pedig futása irányát egyszerre megváltoztatni — mint a nyúl — nem képes: kénytelen, míg hátuljára teszi magát mint a jó lovas lovát, néhány lépést az előbbeni egyenes vonalban tovább futni azon helytől s percztől, hol a vágást tette s — ilyenkor eszik. Ekkor mondják elhajítódott tőle. Ezen vágás és fordítás közben történik szokott elhajítódás némely tüzes agárnál 6, 12, 20 lépésnyire is kiterjed, míg egy más agárnál csak 3—6 lépés s mindig nagy hátrány az agarra, mert ekkor nagyon átadja a nyulat (l. átadni); általában véve pedig valahányszor a nyúl futását más irányban egyszerre változtatni kezdi, ott minden agar elhajítódik a nyúltól.

Eihajított mellette: egyik legszebb élve s jelenete az agarászatnak s legnagyobb érdeme tulnyomó tehetsége az agarának, mely ezt teszi, a másik felett. Akkor mondjuk ezt midőn a második agar — mely az elsőől, 5-15, 20 lépésnyire hátrább fut, neki hevílve egy perez alatt felhajt

tak anyámmal szemközt s ő már már veszve hitt mindnyájunkat, midőn egy véletlen — épen ellenségeink működése, jött segélyünkre.

Ugyanis a katlanterem e védelmekor fejünk fölött a földből, mely a külső dübörgéstől szinte beszakadni készült, egyszerre két hegyes vaseszköz bocsátkozott le. Apám, ki az emberek praktikáját jól ismerte, később mondá, hogy ezek földfűrők voltak, melyeket ellenségeink felülről útkészítőtől fúrtak le azon lapos széles fűrő számára, mely ezek után nemsokára lehatolva, jó kiszámítással épen a katlan terembe vezető szoros elé nyomult s ezt eme kijárástól végkép elvágta. Ez a borzobek támadási útját is elzárta ugyan, mi azonban foglyok maradtunk s a felülről leásó emberek zsákjába kerültünk volna, ha apám még jókor át nem töri a kérdéses falat s meg nem nyitja a menekvés útját. . . .

Ki ezen s gyorsan, a mint csak lehet — volt ekkor a jelszó. Apám sietésre unszolt s kifelé tuszkolt minket fiatalokat. Dobogó szívvvel értünk a külső nyíláshoz, mely egy odvas fa aljában ellenségeinktől észrevétlen maradt. Ezeknek zaja azonban még közel hangzott hozzánk s bár sűrű bozót fedett előlük, de biztosságban csak akkor érezhettük magunkat, ha pár mértföld választ el gyilkos szereiktől.

Nyakunkba vettük tehát, a mint aféle földönfutók, a rengeteget s ekkor történt meg rajtam az, mit már emlékiratom elején említék, hogy anyám egy patak átgázolásánál minket — három gyermekét — szájába szedett s engem

bele ejtett a hideg lébe. Ez óta irtózom én ugy a viztő és uszástól.

De azért szerencsésen megmenekültünk — minck legbeszélőbb tanúsága az, hogy most az utókor számára e memoirevket írom.

IV.

Apám topographiai ismereteinek köszönhetjük, hogy menekvés közben nem tévedtünk el az erdőben s nem lyukadtunk ki véletlenül oly helyre, hol szőlőkapások vagy földmivelők tőlünk útlevelet kérhettek volna. Folyvást a legsűrűbb, legjáratlanabb pagonyokban bujkálván, az est egy vadon csalitban alkonyodott reánk. Itt pihentük ki a borzobteljes nap fáradoalmait; az az, hogy míg mi fiatalok pihentünk, addig gondos szüleink kémszemlére mentek ki s hajnalra néhány almával, egy süldőcskével s ama jó hírrel tértek meg, hogy új — habár csak ideiglenes lakást találtak mindnyájunk számára.

Ezen új lakás, egy vén bükk terjedelmes odva, még csak tegnapelőtt is nyomoru viskoul tünt volna fel magasabb igényeinknek; helyzetünk elhagyottsága azonban, az újdonság ingere és a mindent megarányozó fiatalság hamar feledteté velünk feldult ősi palotánk kényelmeit s mi gyermekies örömmel nem tudtunk eleget mászkálni fel és le a bükkodú sima bensején. Sokkal vidámabbnak, szellősebbnek találtuk azt a régi kasamatáknál, sőt még az is mulattatott, midőn a zápor beverődő cseppjei kissé megázattak.

az előtte levő agár oldala mellé, azt mint villám ott hagyja s reá megy a nyúlra. Hol díjas agaraszatok vagy magán fogadások vannak, ott egy-egy ily elhajtást rendszeren két fordításba számítják ezen agárnak.

Érni: midőn az első agár oly közel megy fel a nyúlhoz, hogy az sokszor be sem várva az agár teljes felhuzódását, jobbra vagy balra kénytelen futási irányát megváltoztatni.

Érte, még nem érte, csak most érte: tág értelemben véve az, mit az érni jelent; azonban e kitévelt érte, többnyire akkor használják, ha a távol kelt, vagy jó nyúl előbeérése felett némi kétség van, hogy vajon melyik agár megy fel hamarabb a nyúlra? ilyenkor mondják érte, még nem érte, na most érte. Az érésnél kezdődik a nyúl erejének legelső csökkenése. Némelykor úgy a nyúlra, mint az agárra az első érés az eldöntő; p. o. jó se mellett messze kelt nyúlnál és nehéz futó téren, minő a fagyott talaj, rögsz szántás, vagy épen nagyon lágy, nyálkás föld; míg közel kelt rossz nyúl az első érés számításba nem jönnek.

Elkapta, felkapta a nyulat, a vágások végeredménye, mely azon végződik, hogy a nyúl az agár szájában s agyari között kifújja páráját.

Elzúllik a szoptató agár teje, azaz megfogy, elapad.

Fekvése a nyúl az azon gödröcske, melyben meglapul; egyéb emlős vadnál vaczok, alom, heverés, üreg, lyuk, barlang nevet visel e fekhely.

(Folytatása következik).

Vadászati törvény.

— Vége. —

10. §. A 9. §. határozata nem terjed ki a mezei gazdaságnál vetések, termények és állatok őrizetére alkalmazott egyénekre (csósz, juhász, pásztor stb.), kik mindazonáltal, ha vadászatot kapnak, a jegy nélkül vadászókra kiszabott bírságot kötelesek fizetni és annak pontos lefize-

Szülőink eddig haza hordták a keresményt, de most figyelmeztettek, hogy mielőtt nagykorúságunkat elérnők, meg kell tanulnunk önmagunkról gondoskodnunk. E véget gyakorlati leckére naponként vagy éjenként kivittek magunkkal. Apám, azon arányban a mint növekedtünk, irántunk egyre hidegebbé és mogorvábbá, önmaga iránt pedig önzőbbé kezdett válni, gyakran több éjre is elmaradva anyánkat elhanyagolta s féltékenységre adott okott szegénynek; ő azonban gyermekeinek élve, anyai kötelességeinek teljesítésében találta vigasztalását s buzgó vadászmeisterünké lön.

Első kirándulásaink alkalmával minden felszálló madarat, minden felugró nyulat ész nélkül kergetni kezdtünk, nem fontolva meg, hogy az elsőnek szárnyai, a másodiknak a mieinknél gyorsabb lábai vannak. — Anyánk csendesen mosolyogta meg tapasztalatlanságunkat s midőn lelkendezve tértünk vissza hozzá, megjegyzé hogy mi erővel épen nem — az esellel sokszor könnyen elérhető s a mai világban hamar felkophatik annak az állat, ki azon elvet követi, hogy „legjobb az egyenes út.“ Ehhez képest aztán holdtalan éjeken el-elvitt kis tisztásokba, melyeknek kövér fűvében az apró fogolycsirkék oly kedvesen gyűgyögtek; megtanított mint kell kései fészkekből a tojást s elébb magát a költőmamámat kjszedni; felkeresni és rászedni a sündisznót; meglepni az ürgét, vakandot: kilopni a vadmézet; megszédni a gyümölcsfát és szőlőtőkét; ha pedig jobb nincs, szükség esetén beérni az egérrel, gyikkal, csigával, sőt egyéb tücsökkel és bogárral is. Azonban legmulatságosabb — mert

téteért másod sorban felelős az, kinek szolgálatában az illető egyén áll.

11. §. Az, ki maga számára vadászati jegyet már szerzett, a vadászatok alkalmával segédszemélyek gyanánt használható cselédei számára legfeljebb 3 cselédvadászjegyet szerzésére is fel van jogosítva, melyekért egyenkint és évenkint 2 forint fizetendő illeték fejében.

Ezen jegyek, melyeken az, hogy cselédjegy, világosan kiteendő, mindenkor a gazda nevére állíttatnak ki, és csak addig érvényesek, mint a gazdának eredeti vadászjegye, melylyel együtt a bélyegilleték lefizetése mellett megújíthatók.

Ezen cselédjegyeket csak a gazdának állandó szolgálatában álló cselédei és ezek is csak akkor használhatják, midőn vele együtt vadásznak.

Ki ilyen jegyet jogosulatlanul használ, a 16. §. b) pontja alatt foglalt bírsággal büntetendő, melynek pontos lefizetéseért az, a ki a cselédjegyet szerezte, felelős.

12. §. A vadászati jegyek 12 fritos bélyeggel láttatnak el, ezen illetéknek előleges lefizetése nélkül ki nem szolgáltatathatók; egyéb díj kiállításukért nem szedethetik.

Azok, kik 20-dik évüket még be nem töltötték, az 5. §. a) pontja alatt említett feltételek mellett vadászjegyet a bélyegilleték fele részének lefizetése mellett szerezhetnek.

13. §. Az állami és törvényhatósági közbiztonsági közegek, valamint a pénzügyőrök kötelesek, a vadászati jog tulajdonosai, haszonbérleti és az erdők és mezők felügyeletével megbízott személyek pedig jogosítva vannak azokat, kik akár lőfegyverrel, akár lóháton és bárminemű ebek használatával vadásznak, a vadászati jegy előmutatására felszólítani.

14. §. Ezen felszólításra a vadászó a vadászati jegyét előmutatni köteles, ki pedig azt bármely okból elő nem mutatja, a vadászattal azonnal felhagyni, és ha ismeretlen, a felszólító kívánatára akár nevét és lakását megmondani s a czélből, hogy ezeknek bizonyítására szorítható legyen, alkalmas zálogot adni, akár a felszólítót a legközelebbi

tán legnehezebb — a nyúlal kellő bánásmód volt, mely állat ovatosságán csak a róka észjárása győzelmeskedhetik. Egy példát ebből, mely egyszersmind az „első nyulam“ fölötti örvendezésemet hozza emlékembe.

Egy délután anyám kis tisztás helyre vitt, melynek szélén vihardöntötte vén fa törzse korhadt. E törzs tetejébe kellett leső helyzetbe lapulnom s onnan pár lépésnyire hirtelen leszöknöm. Első ugrásomat ügyetlennek, a másodikat már jobbnak mondá anyám s a szökéseket mindig nagyobb távolságra s mindaddig ismételteté velem, míg azokkal végre elégedett lön. En e lezcke czélját kérdém.

„Tudd meg“ mondá ő — „hogy ez a nyúl-lesvadászat eleme. Ily helyekre a nyulak esténként legelészni jönnek. Ha mozdulatlanul a törzshöz lapulva vársz, nem vesznek észre s te hirtelen lecsapsz egyre, mely épen kezed ügyébe esik. A távolságot, mennyire szökhetel sikerrel, most mérted ki.“

Még ugyan azon este enyém lön az első nyúl, mely végtelen örömemre okleveles vadásszá avatott! Öntudatom megjött s én e naptól kezdve szabadnak érezvén magamat, mindig hosszabb és merészebb kalandutakra jártam, anynyira, hogy mire a lomb sárgulni és ritkulni kezdett, jobban ismerém már az egész környék hegyeit, völgyeit, erdeit, berkeit, szölleit, nádasait és földjeit egész a szomszéd falvak határáig, mint egykor saját szülőházamat.

(Folyt. köv-)

község előljáráshoz követni tartozik, hogy ott kiléte kideríthessék.

15. §. A ki vadászati jegy nélkül vagy mások nevére szóló jeggyel vadászik, vagy vadászati jegyét másnak adja át, vagy azt a 13. §-ban említetteknek felszólítására bármely okból elő nem mutatja, pénzügyi kihágást követ el, mely birsággal büntetendő.

16. §. A birság:

a) 1 frt, és ismétlés eseteiben fokozatosan 10 frtig terjedhet, ha az, ki vadászati jeggyel bír, azt a 13. §-ban említettek felszólítására elő nem mutatja;

b) 20 frttól 100 frtig szabadó ki arra, ki anélkül, hogy vadászati jeggyel bírna, vagy másnak nevére szóló vagy érvényességre nézve lejárt vagy meghamisított vadászati jegy használata mellett vadászik s külön arra is, ki jegyét használat végett másnak adja át;

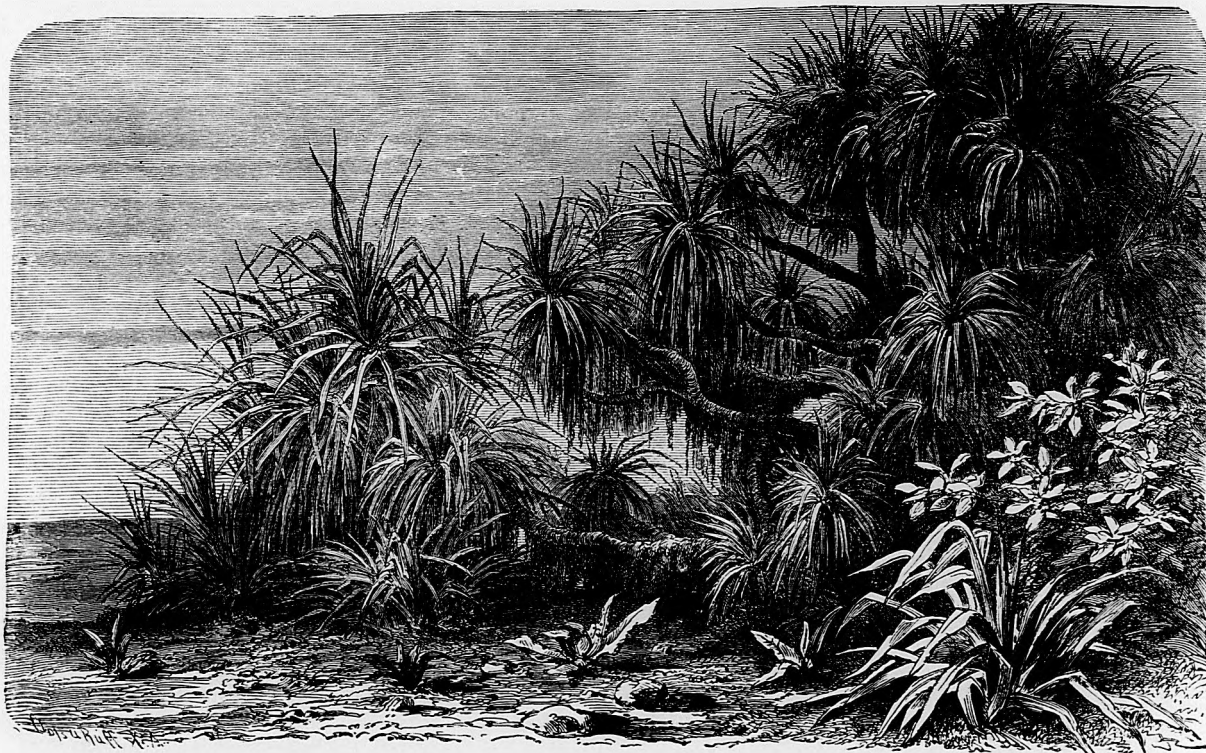
c) 30 frttól 200 frtig terjedhet, ha a felszólított a 14. §. esetében a vadászattal azonnal fel nem hagy, ha sem

az illető községi előljárásnál jelenti be, mely 8 nap alatt az illetékes pénzügyi közegeket értesíteni tartozik.

A pénzügyi közeg a birság kirovása czéljából szükséges lépéseket az a) pont esetében a szolgabíró, illetőleg polgármester, Horvát-Szlavonországokban az annak megfelelő közeg, a b) és c) pont eseteiben pedig az illetékes járásbiróság előtt teszi meg.

A birói illetőséget a tett elkövetésének helye határozza meg. A kereset, ha a tett elkövetése napjától számítandó hat hónap alatt meg nem indítatik, a mennyiben az pénzügyi birságra vonatkozik, elévül; a mennyiben azonban a büntető törvények alá tartozó cselekvény forog fenn, az elévülési időt a büntető törvények határozzák meg.

19. §. Ha a vadászati jegy elvesz, az, ki elvesztette, annak elvesztését azon közigazgatási hatóságnak, a melytől nyerte, bejelenteni köteles és még ugyanazon időnek lefolyása előtt, melyre az elveszett jegy kiadatott, a jelen törvényben körülírt módon s a kiszabott bélyegilletékek lefi-

A SYDNEY-I PÁLMAERDŐ.

névét s lakását megmondani és zálogot adni, sem a felszólított a legközelebbi község előljáráshoz követni nem akarja, ugyszintén, ha a felszólítónak hamis nevet és lakást mond be.

Ha az ekképen felszólított fegyvere használatával vagy azzal való fenyegetőzés mellett áll ellene az illető község előljáráshoz őt bekisérni kívánóknak, vagy más, a büntető törvényekben tiltott cselekvényt követ el, ellene külön a bünvádi eljárás is megindítható, mely alá a vadászati jegynek meghamisítása is tartozik.

Az elmarasztalt vagyontalanságának esetében, a kiszabott büntetés fogsággal váltandó fel, a birság minden 5 forintjára egy napi fogság számítatván.

17. §. Az előző 16. §-ban megszabott birságnak egy harmada a jelentést tevőt, egy harmada a kincstárt és egy harmada azon községet illeti, melynek határában a felszólítás történt.

18. §. A 16. §-ban említett eseteket a jelentést-tevő

zetése mellett a jövő évre, illetőleg a 9-ik §-ban kijelölt időre szóló újabb vadászati jegyet nyerhet.

Elromlott vadászati jegyek, ha azok 50 kr. bélyeggel ellátott folyamodvány kíséretében azon közhatósági első tisztviselőnek, a ki által kiállítottak, visszaadatnak, újabb jegyekkel illetékfizetés nélkül cseréltetnek fel; ezen újabb jegy azonban csak azon időnek lejártára adatik ki, melyre az elromlott jegy kiállított.

II. FEJEZET.

A vadászatra használható fegyverek megadóztatásáról.

20. §. 1875. esztendőttől kezdve a vadászatra használható lőfegyvereknek (minden puskának) tulajdonosai azokért évenként fizetni tartoznak:

Minden darab egycsövű puskáért 1 frtot.

Minden darab kétesövű puskáért 2 frtot.

21. §. Az 1875. évben, a jelen törvény kihirdetése után a pénzügyminiszter által kitűzendő határidőben, jövőre

pedig az adó tárgyainak minden évben házankint eszközendő általános összeírása alkalmával, az ezen összeírást végrehajtó közegek által a 20-ik §-ban említett lőfegyverek is összeírandók, azokért tulajdonosaikra az adó a többi egyenesadók módjára rovandó ki és azokkal együtt szedendő be.

22. §. Ki az említett általános összeírás után lép adóköteles lőfegyver birtokába, azt a fegyver birtokbavételétől számítandó 14 nap alatt azon község előjáróságának, a melyben lakik, bejelenteni tartozik.

A községi előjáróság, melynél a bejelentés történt, azt a kir. adóhivatalnak az adó előírása és beszedése iránt teendő további intézkedés végett bejelenteni köteles.

Az ily fegyver után az illető évre eső egész adó fizetendő meg.

23. §. Közintézetekben, nyilvános gyűjteményekben, közhatóságoknál őrzött, vagy emlék vagy családi ereklyeképen tartott lőfegyverek adómentesek: ezen adómentességet igénylő magánégyének azonban ily lőfegyvereknek birtokukban létét annak kijelentése mellett, hogy azokat vadászatra használni nem fogják, a kir. adóhivatalnak bejelenteni, s magukat annak az iránti bizonyítványával ellátni tartoznak, hogy a bejelentett lőfegyverek adómentesek.

Fegyvergyűjtemények birtokosai is nyerhetnek az azokban tartott lőfegyverekre nézve ugyanazon módon adómentességet, ha gyűjteményükben csupán már használaton kívül levő régi szerkezetű fegyverek őriztetnek.

24. §. Hasonlóképp adómentesek az állami és törvényhatósági, városi és állandóan alkalmazott községi csend- és rendőröknek, a pénzügyőröknek, fegyőröknek szolgálati használatra rendelt s a közös hadsereg és honvédség tisztjeinek és legénységének vadászatra nem használt, valamint a puskaműveseknél és lőfegyverárusoknál eladásra szánt lőfegyverek is.

25. §. Az adóköteles lőfegyvernek adó alóli elvonása, eltitkolása és a 22. §-ban meghatározott módon adómenteseknek nyilvánított lőfegyvereknek vadászatra használása bírsággal büntetetik, mely az adó alól elvont fegyverre a jelen törvény szerint kirovandó adónak hat, egész tizenkétszeres összegében állapítatik meg, s egyharmadrészben az állampénztárt, egyharmad részben a feljelentőt, egyharmad részben azon község pénztárát illeti, melyben az adó alól elvont fegyver fölfedeztetett.

25. §. A bírság a 18. §-ban a 16. §, a) pont eseteire alkalmazott eljárás szerint szabatik meg és a közadók módjára hajtandó be.

III. FEJEZET.

Vegyes intézkedések.

27. §. A királyi család tagjaira ezen törvény nem terjed ki.

28. §. A jelen törvény I-ső fejezetében foglalt intézkedések életbeléptetésének határidejét a bel- és pénzügyminiszterek rendeleti uton határozzák meg; II-ik fejezetének határozmányai a törvény kihirdetése után azonnal életbe lépnek.

29. §. Jelen törvény végrehajtásával a belügyi-, pénzügyi- és igazságügyi miniszterek, Horvát-Szlavonországokban pedig Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánja bizatnak meg.

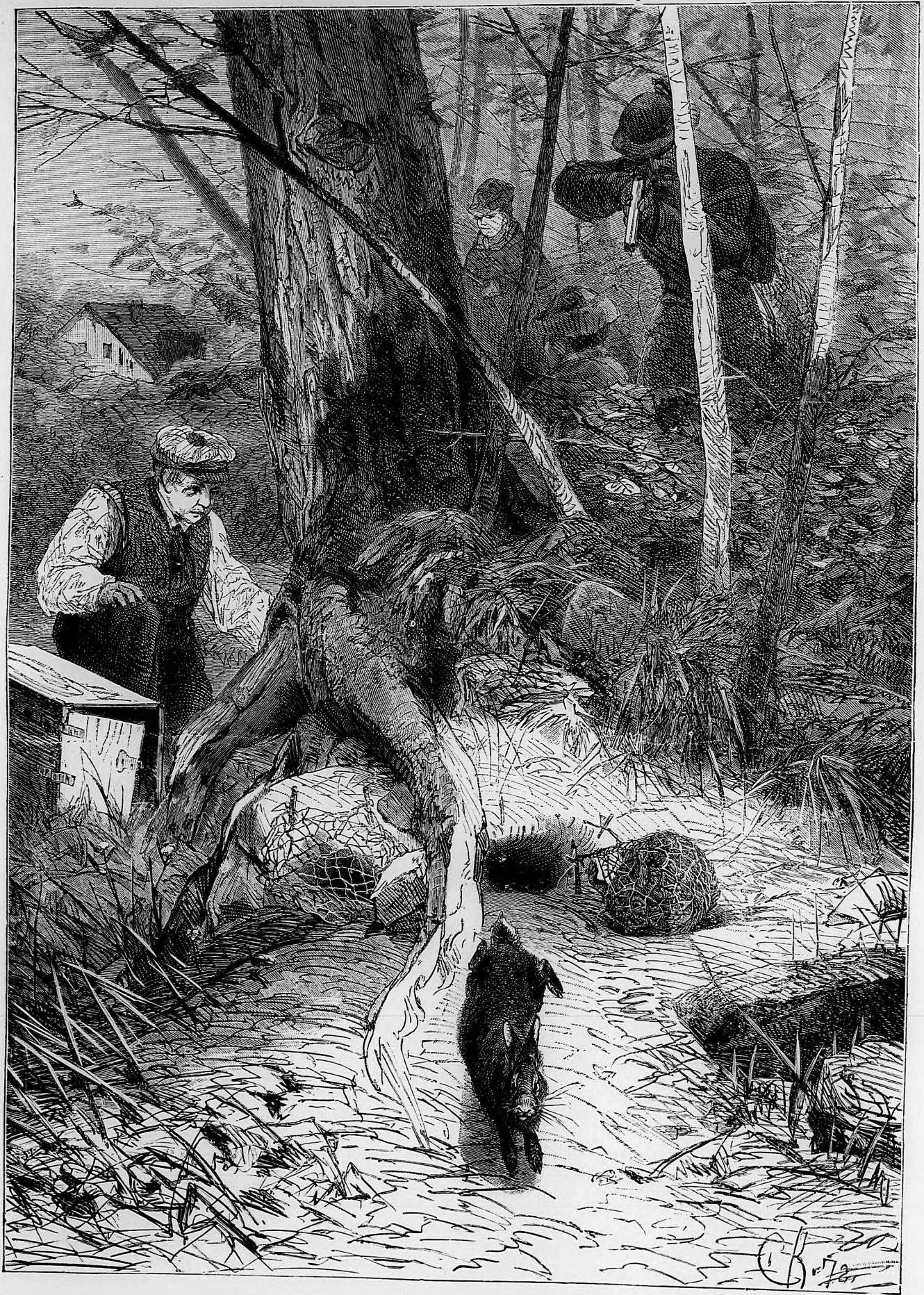
Vadászati- és lövészeti hírek.

— **Farkas-kalandok.** Mint hallomásból tudjuk, mult héten Csanáros és Fény között egy 19 éves leány lett e vadak áldozata. — Ugyancsak a mult héten két csomaközi ember jött Nagykárolyba gyalog, kiket utjukban két farkas támadott meg. A megtámadottak erősen védtek magukat a kezökben volt botokkal, s már a végső erőmegfeszítést használták, midőn a véletlen egy szanas fogatot vezérelt arra, melyre a két ordas jónak látta a támadással felhagyni. — *Tépe és Derecske közötti országuton* haladt a mult napokban egy szekér, megrakva utasokkal, — a mint az árokpárt mellől egy farkas ütötte fel fejét és vakmerően megrohanta a járművet. — A kocsin nem volt fegyver, és így a helyzet fölülte kényes volt. Csak a futásban volt menekvés. A kocsis a különben is megriadt lovak közé csapott s azok bőszt futással ragadták tova a kocsit. A farkasok nyomon követték azt s egy néhány közülök már a horkoló lovak oldala mellé furakodott. Szerencsés közél volt a falu s a kocsis elérte azt, mire a falánk lompos tábor elmaradt. — *Győrökről írják*, hogy ott az év végén igen sok házat megkerestek a farkasok s a házi állatok közt nagy pusztítást vittek véghez. — *Az utolsó hideg napokban a N.-Bajom és Sárd közt fekvő lóki pusztá körül* farkast láttak. A kaposvári járásból két pandur rá is talált. Czelba vették, s lelőtték a bestiát. Kölyökfarkas volt. Behozták Kaposvárra nagy triumphussal s leterítették a vörösmárvány kövezetre. Sokan állták körül a puszták rémét. A két pandur is, kik már várták a honorariumot. — Szörnyű! hát ilyen a farkas? szolt az egyik bámuló. — Akkora kis farka van, mint egy nyulnak, — kiáltott a másik. — Aztán milyen hamuszínű, — szolt a harmadik. — De hát a nagy fogak, aztán a vékony kis lábak, — csudálkozott a negyedik. Végre megérkezett halottkémül az állatorvos, ki nagyot nézett, s rámondta az „ament“ a farkasra. Ekkor még jobban hangzott: farkas! farkas! — Végre megérkezett Kohn Ignácz kávéos, s általános csudálkozás közt kiáltott fel: „Ez valóságos pumi kutya!“ Ugy is volt! A pandurok véletlenségből agyonlőttek egy pásztorkutyát, s aligha az nem lesz a honorarium, hogy meg kell fizetni az árát!

— **Róka-vadászat.** Topolya város területéhez tartozó E-Music-féle uradalmi pusztán f. hó 15-én — az ottani és szabadkai vadászok számos tagja által — érdekes róka-vadászat tartatott. Ejtetett összesen 9 róka. A nap hőse Pápai László volt, ki maga 3 rókát ejtett el. Bogyó Ödönt e vadászat alkalmával azon baleset érte, hogy egy eltévedt sörétszem nyakába furódott, melyet azonban az ott jelen volt orvos veszélytelennek nyilvánított és azt még az nap este onnan ki is vette.

— **Mérges kigyók Erdélyben.** Figyelmet érdemlő leletet tettek e hó első napjaiban a dévai kőbányai munkálatoknál foglalkozó munkások. Ugyanis 60—70 darab dermedt állapotban levő viperára akadtak, majdnem egy csomóban. A munkások közül egy, a realiskola szaktanárát, Téglás Gábort figyelmessé tette a dologra, ki mintegy 50 darabot be is hozatott, hosszmeréseket eszközölt rajtuk s az épebb példányokból többet kiparaparált. A viperák igen jól ki voltak fejlődve, úgy hogy 70 cmnyi is nem egy találtatott közöttük. Ez eset nem csak azért érdemel figyelmet, mivel a viperáknak egy helyen ily nagy számban előfordult csaknem páratlan, hanem azért is, mivel a szaktudósok közül is többen még most is abban a nézetben vannak, hogy hazánkban a mérges kigyók s speczialisan a viperák csak Mehádia környékén találhatók.

— **Következő vadásztörténetet** írják Zittauból. (Szászország). Két ismert Nimród e város vidékén együtt vadászott, s összesen 9 nyulat lőtt. Miután a zsákmány súlya nehezebb volt, hogy sem azt egyszerre haza szállíthatták

A TENGHERI NYUL.
— 104 —

volna, csak 4 darabot vittek magukkal, míg a felmaradt 5 nyulat könnyen felismerhető helyen a hóba elásták. Másnap a vadászok egy emberüket küldték ki, hogy az elejtett zsákmány künn hagyott részét is haza hozza. A két ur nagy meglepetésére azonban a küldöncz azon nem várt jelentéssel tért vissza, hogy a megjelölt helyen se hire se hamva az elejtett vadnak. Erre rögtön a vadászbérlő maga siet ki a színhelyre, hogy a dologról meggyőződjék. És valóban így volt, mint a szolga elmondta. Kissé félre eső helyen csak egy nyulat talált még, ez is a legvékonyabb és legkisebb volt. A gyalázatos tolvaj felett nem lehetett soká kétségben. A hóban talált nyomok minden kétséget kizáró módon arra utaltak, miszerint a bünt csak is a rókanemzetség valami kóbor tagja követhette el. A furfangos tolvajt a pokol fenekére elátkozva, a vadász végre hóna alá kapva a dús préda vékony maradványát, haza felé kezdett ballagni. Amint egy pár lépést tett, egyszerre megpillantja a róka komát, ki valószínűleg azért kereste fel ismét e helyet, hogy az utolsó mohikánt is elcipelje; ez egyszer azonban elkésett. A vadász fegyvere után nyúl, de majd megeszi a méreg, észrevevén magát, hogy puskáját otthon felejtette, s hogy módjában nincs a szemtelen tolvajt legott a büntett helyén egy jól irányzott lövéssel gazságáért meglakoltatni. Dühében egész erejével a zsványra dobja a csonttá fagyott nyulat. A róka azonban ügyes oldalugrással kitér a veszedelmes csapás elől, hamarosan fogai közé kapja a kedvelt falatot, s gyorsan odébb áll vele. A vadászbérlő egész komolyan állítja, hogy a róka, csillanása pillanatában még felette gunyos arcot is vágott feléje.

— **Megfagyott vadak.** A kassai „Felvid. Közl.”-t egyik levelezője arról tudósítja, hogy Metzenzéf tájékán a karácsonyi ünnepek alatt oly nagy volt a hideg, mikép a stoósi erdőben több vad lett a fagy áldozata. Így talált az egyik erdőkerülő két megfagyott vaddisznót, mi mindenestre hallatlan dolog. Több vaddisznót pedig könnyű szerrel elfogtak, mint a melyek az éhség és a fagytól ki valónak merülve. — Irják azt is, hogy ifj. Károlyi István gr. teremi erdejében (Szathmármegyében) 68 darab elfagyott őzet találtak. A kényes jószág — bár mindenféle széna van szórva neki — nem mer az éles jégkéreggel borított hóban, melybe beleszakad, vándorolni, s így megemberkedik. Ép így a Wenckheim Rudolf gróf dobozi erdejében az őzallomány igen sokat szenvedett részint az időjárás, részint árvíz miatt.

— **Ujabb cél-gömbök.** Közelébb Angliában újabb cél-gömböket találtak föl, melyek az üveggömbök kiszorítására hivatvák. Ez új gömb papirból készült két féltékéből áll, mely vegytani durranó anyaggal töltetik meg s könnyű falemezzel borítatik, úgy hogy az a papirborítékot teljesen elfödje. Ha a göbecs a lövéskor e gömböt érinti, ez nagy puffanással és füsttel durran el! Előnye az üveggömb felett az, hogy az eredményben semmi kétely nem merülhet föl, mert nemtalálás esetében a gömb, ha leesik, nem durran el s ugyanezt a gömböt újra használni lehet. A „Fiedl” egyik tudósítója írja, hogy ő e golyókkal kísérletet tévén, úgy tapasztalta, hogy 60 yardnyi távrolról közönséges lövedék alkalmazása mellett, találás esetében, könnyen eldurranak s mint célszerű gömböt méltán ajánlja a közönségnek.

— **A győri lövész-társaság** ez évben újra megalakul, újabb három évre 3 forint évi tagsági díj mellett tagokat gyűjt, melyre nézve gyűjtőkül a következő urak kértettek fel: Réthy Ferencz, Mersich József, Fügi Ágoston, Széphegyi Jakab, Bene Noe, Puntigam Rezső, Toffant Ferencz, Simonovics Béla, Antoni Dániel és Fábrián Ferencz. Az évi díj a társulat pénztárnokánál mindenkor tavasszal leendő fizetendő. A jelen meddő társadalmi életünkben a férfias időöltést nyújtott lövölde a nyári holt idegy alatt kedves szórakozási- és menedékhelyül szolgálhat. A győri lövöldei választmány több életre való eszmével foglalkozik,

s ily módon a helyiségében több rendbeli újítások által orvosolni kívánja mindazon hiányokat, melyek a közönség kényelmét akadályozzák. Természetes, hogy minél nagyobb mérvű leendő a pártolás, annál inkább módjában lesz a társulat választmányának a különböző igényeket teljesen kielégíthetni.

— **Orosz löpor.** Az orosz katonaságnál legközelebb olyan löport fognak alkalmazni, mely minden eddiginél nagyobb robbanó erővel bír, olcsóbb és gyorsabban előállítható. Egyáltalában minden tekintetben igen nagy gondot fordítanak a fegyverek és a felszerelés javítására.

— **A revolver feltalálója meghalt.** A fegyverek történetében a löpor fölfedezése óta a revolver föltalálása alkotott korszakot újabban. Általában a legtökéletesebb e nemből, mind egyesítvén magában a fegyvertől megkivánható összes kellékeket. — Tartósság, gyorsaság, bizonyos fokú távolsági hatás, mind egyesül a forgópisztolyban, Colt Sámuel ezredes találmányában. Midőn a revolverről azt mondtuk, hogy Colt találmánya, még nem állítottuk, hogy előtte már ne léteztek volna kísérletek a kényelmes ismétlő fegyverek feltalálására, több csövet helyezvén egymás mellé, mint a Németországban már egy évszázad előtt ösmert ugynevezett „Erehling”-eknél látjuk. Több egymás mellett fekvő, egy közös tengelyen forgó, elülről töltött cső volt az, mit e nevezet alatt ösmertek. E nehézkes szerszám adta az eszmét Coltnak arra, hogy a sok csövet egygyel helyettesítse, annyi hátultölthető forgó csővel látva el, a mennyi lövetet akart biztosítani. Sokan sopánkodtak annak idejében, hogy a gyufa feltalálásával mennyi gyujtogatás fog történni, ép ennyi joggal lehet mondani, hogy igen sok ember életbe maradt volna, ha Colt a forgópisztolyt fel nem találja. De viszont igen sok emberre nézve áldás és valódi biztonság azon tudat, hogy hat felől jövő ellenséges támadás ellen megvédheti e kis eszközzel kezében személyét és vagyonát. Colt után igen sokan tökéletesítették a forgópisztolyt, új rendszereket alkotván meg, módosításul a célzás biztonságát, a kényes szerkezetet, a lövések sokasítását, a megtöltés gyorsaságát stb. illetőleg. Ez újabb forgó pisztolyok közül kétségkívül legjelesebb az Adams-Eeane (angol) s a Gasser-féle, mely utóbbi hadseregünkben alkalmazásban van. Colt ur már azzal nem sokat törődött, ő már tisztességesen fölpénzelte magát találmányából, s most midőn meghal, harmincz millió dollár néz utána örökösire. (Pesti H.)

K é p e i n k h e z.

A sydney-i pálmaerdő. (102 lapon) Sydney városnak az alacsonyán fekvő tengerpart melletti tájéka a képünkön ábrázolt pompás pálmaerdőkkel van díszítve. A mérsékelt égajl lakóinak fogalmuk is alig lehet azon hatásról, melyet ily pálmaerdő látása gyakorol, különösen a vadászra és a természetbuvárra.

A tengeri nyúl. (104 lapon) A vad tengeri nyúl a déli tartományokból veszi eredetét. Pecsényéje Franciaországban ép oly kedvelt mint a közönséges vadnyúl, a melylyel különben vérrokon. Hidegebb tartományokban ritkábban található, mert a kemény telet nem állja ki. Futásban nem kitértő, de felriasztva oly gyorsan szökdel ide-oda, hogy ilyenkor meglőni nehéz. Vaczkát földalatti lyukakban készíti, a melyek elé helyezett hálókkal könnyen megfogható.

Halász-falu keleten. (107 lapon) Árnyas bokros helyeken, tavak és folyamok partján boldog életet élveznek a keleti halászok. Csekély szükségleteiket, ha kevés napi munkájukkal, a halászáttal fedezték, mivel sem törődve aluszszák a gunyhók édes álmait. Képünk egy ily keleti halászkunyhó csoportot ábrázol.

HALÁSZAT ÉS HALTENYÉSZTÉS.

Mikép érhető el vizeink halakkal való megnépesítése?

(Folytatás.)

Mutatvány Kriesch János kir. József-műegyetemi tanárnak „Halaink és haltenyésztésünk” című jeles munkájából.

Az elmondottakhoz hasonlólag vagyunk a halakkal is; a természettől 1000-ból elejtett 999 petét szedjük föl számunkra, ápoljuk, viseljük gondját. Vagy tulzás, ha azt mondjuk, hogy a természetben 1000 hal petére csak egy kifejlett halat számíthatunk?! Korántsem! Gondoljuk meg csak, hogy már valamennyi érett pete, ikrázási helyek hiánya miatt, le sem rakatik, miután kétségtelen tény, hogy a nőstény hal petéit inkább testében elveszni hagyja, mintsem hogy ezeket alkalmatlan helyre lerakná; de valamennyi lerakott pete meg nem termékenyíthető, a mennyiben egy sikban nem rakatnak, és a him ondóját csak a vízbe fecskendezi, s arra bizza, hogy azt a petékkal hozza érintkezésbe. A már megtermékenyített és fejlődő peték pedig millióként megsemmisíttetnek, részint égalji viszonyok, részint ellenségeik pusztítása által.

Vegyük csak ezen utolsó pontot kissé jobban szemügyre. A télen fejlődő petéknél a hőmérséknek rögtönli süllyedése által a víz megfagy, mi által a petéknél vége; a nyáron fejlődő peték pedig tartós hőség és víz hiánya miatt elveszhetnek. Hát a peték közvetlen ellenségei? A fiatal him pisztrángok, melyek ikrázás idejékor a nagy nőstényeket követik, különös kedvvel falják föl a petéket. A menyhal, tergély, melyek lényegesen más halak petéiből táplálkoznak, a vizek fenekén fekvő ivadékokat emésztik. A pontyfélék, melyek korhadó növények, rovaralakok és férgek után az iszapot föltúrják, nagy mennyiségű halpetét pusztítanak el. A vízi bogarak, és majdnem valamennyi vízben élő rovaralak, apró rák, a vízi cziczakány, a vízi pocok, valamennyi madár, mely az iszapban keresi táplálékát, roppant pusztításokat visz végbe a hal-petéknél, különösen azokban, melyek csomókban a vízi növényekre rakattak.

És a növény-országban is léteznek a halikrának ellenségei. Első helyen áll itt egy élődi gomba (*Leptomitus clavatus*), melynek csírmagvai a külső petehártyára ülepednek és roppant sebességgel hosszú fonalakat hajtanak, ezek sugarakként a pete körül állván ennek fejlődési képességét előlik. Ezen gomba annál veszedelmesebb, minthogy ragályos kör gyanánt néhány óra alatt valamennyi petét belep. Más apró göröcsői növények, a *Diatomeák*, *Bacillariák*, *Gomphonemák*, stb. családjából, melyek az ismeretes nyákos, barna bevonatot a köveken képezik, és csupán csak oda ülepednek, hová még világosság juthat, gyakran a világosságnak kitett ikrát pusztítják.

Számítsuk ide most még azon végtelen pusztításokat, melyeket a legnagyobb, a leghatalmasabb ellenség, az ember, gyakorol: az által, hogy a folyók szabályozásánál a vízben fejlődő hal-ivadéokra semmi tekintettel nincsen, egész hal-nemzedéket semmisít meg. Vegyük hozzá még, a miről kezdetben is már megemlékeztünk, hogy az ember a gyarak mérges anyagait a vízbe vezeti, hogy továbbá gőzhajói némely helyen a petéket a vízmedréről a szárazra kiszodorják, vagy pedig itt-ott a folyók, tavak iszapos kioldóját, az azon fekvő petéket az iszapban elfojtják. Ha mind ezt összevetjük, bizony-bizony még megköszönhetjük a gondviselésnek, ha 1000 megtermékenyített petéből egy is fejlődik ki.

De térjünk vissza azon kérdésre, hogy mikép lehetséges ezen — mint láttuk — nagy mennyiségben kárba menő halpetét közvetlenül hasznunkra fordítani. Erre kétféle mód,

vagy út kínálkozik, és pedig 1. A természetes haltenyésztést, a mennyire lehet, elősegíteni; 2. A mesterséges haltenyésztést alkalmazni. Hogy melyik utat válasszuk, ez a körülményektől függ; de mindenestre tartuk szemünk előtt és kövessük mind a kettőt általában a következő két szempont szerint, melyeket Küchenmeister szépen fejteget: „Azon halaknál, melyek nagy mennyiségű s rendszeren nagyon apró ikrát raknak, fő tekintettel kell lennünk arra, hogy azoknak az önkényes ikrázást és termékenyítést megkönnyítsük; azon halaknál pedig, melyek nagyságukhoz képest kevés, de közönségesen nagy szemű ikrát raknak, oda kell törekednünk, hogy mesterséges ivarzás és termékenyítés által segédkezet nyújtsunk a természetnek.”

1. A Tok- és Szemlingféléken kívül a többi nálunk előforduló hal mind apró petét rak, mindezeknek szaporítására tehát kétségen kívül s főképen az első út választandó. Ezek számára mindenekelőtt alkalmas ikrázási helyekről kell gondoskodnunk. A folyók szabályozásánál mindig tekintettel legyünk arra, hogy bizonyos arra alkalmas helyeken a víz tavaszi áradáskor kiléphessen, és a folyóval összeköttetésben levő pocsolyákat képezhessen. Ily csekély pocsolyákba, melyeknek vizét a nap inkább átmelegítheti, a legszivesebben rakják petéiket a halak, s itt a fiatal ivadékok, kikelésé után mindaddig üldözésektől is védve van, míg kellő erőhöz jutván ösztönszerűleg visszasiet a nagyobb vízbe, hol már most az üldözések ellen magát inkább védheti. Szóval, a folyók szabályozásánál azok mentében költő tavakról gondoskodjunk. Azonkívül maga a folyó vizének sekélyebb helyeire, különösen ott, hol a vízi növényzet gyér, vagy egészen hiányzik, rakassunk tavaszkor vesszőnyalábokat, fagyalyakat, köveket, kavicsokat rakásra, csináljunk kis likakat stb. E tárgyak közé sok hal szereti ikráját lerakni; s kivált, ha az ilyen helyeken lerakott petékre egy kis vigyázattal vagyunk, és azok kikelésére kissé ügyelünk, csak nehogy a peték a hullámok által a szárazra sodortassanak, a galyak idő előtt a vízből ki ne húzassanak stb., kétséget nem szenved, hogy ezáltal nagy eredményeket érünk el. E galyaknak, nyaláboknak a vízbe való rakására a köznép, különösen a halászok, utasíthatnak ugyan, sőt kényszeríthetnek is; de mindenben, amit az embertől kívánunk, csak akkor várható a legnagyobb siker, ha az ember azt, amit tennie kell, tökéletesen megérti ha annak előnyét, hasznát belátja; akkor örömmel és szívesen teszi mind azt, mi neki különben, ha nem tudja, hogy miért és minek teszi, terhére esnek és esik. Azért is a legégetőbb szükség, hogy népiskoláinkban az alkalmazott tudományoknak kellő hely adassék. Ott a hely, hol a köznéppel, a paraszttal a halak tenyésztését is megismertethetjük; practicus esze majd csak felfogja, s ha egyszer felfogta és a sikert is élvezte, akkor majd önszántából fogja tenni, mit, noha előnyösnek látszik előtte, de kényszerűségből csak vonakodva tett.

Hogy mennyire előnyös lehet egyesekre bizonyos e célra különösen alkalmas helyeken egész tó-rendszereket alkotni, melyekben a halak különös ápolás és felügyelet mellett tenyésztetnének, azt itt fejtegetni nem feladatom; csak azon szép feladattal akartam foglalkozni, hogy mikép adathatik vissza természetes vizeink közmondássá vált halbősége, s azt, a mint eddig láttuk, az által nem elérhetni, ha a halaknak mesterséges ikrázási helyeket készítenek, és a természetes ikrázási helyeket, a hol lehet, meghagyjuk. A mesterséges ikrázási helyek készítése Coste szerint ép oly mérvben hat a vizek megnépesítésére, mint annak helyén említettük, csak azon halfajokra szorítkozhatik, melyek más

tárgyakhoz nem tapadó nagyobb szemű petéket raknak, tehát a Tok- és Szemling-félékre.

Az ikrázási helyek készítésénél és választásánál természetesen az ikrázandó hal természetét, ikrázási módját, ösztönét kell ismernünk; az ikrázási hely megválasztása függ továbbá a helyi viszonyoktól is. Általában csak annyit mondhatunk, hogy a legtöbb hal sekély vízben a partok közelében ikrázik, hogy azok, melyek oda nem tapadó petéket raknak, tiszta fenekű, árnyékos helyeket keresnek, többnyire a forrás közelében, hol tiszta víz folyik, míg azok, melyek oda tapadó petéket raknak, a napnak kitett helyeket kedvelik, hol sűrű növényzet nincsen. Az utóbbiakra nézve nagyon ajánlhatók az úgynevezett természetes ikrázási helyek, melyek t. i. csak abban állanak, hogy a partok közelében levő minden oly tárgyakat eltávolítsunk, melyekre a hal ikráját lerakni szokta, és csupán egyes, arra különösen alkalmas helyeken hagyjuk meg azokat. mi által

leg, melyek nagyobb szemű oda nem tapadó petéket raknak. És ezen halak — Tok-félék, Szemling-félék — épen a legbecesebbek, és gazdasági tekintetben a legjelesebbek, tenyésztésük tehát a legnagyobb jövedelem forrásává válhatik. Mesterséges haltenyésztés alatt azon eljárást értjük, mely szerint a halakra mesterségesen emberi kéz segítségével a halból kiürítették, szintúgy mesterségesen meg is termékenyítetik, a kikelendő és kikelt ivadék pedig bizonyos ideig bizonyos ápolásban részesítetik.

Noha a mesterséges haltenyésztést már 1763-ban Jacobi, Lippe-Detmoldból, mint saját találmányát a „Hanover Magazin“ czimű folyóiratban teljesen leírta, és az akkor élő természettudósok is: Buffon, Lacepède, Fourceoy, Gleditsch, Duhamel stb.-ekkel közölte, kik azt ismertették; mégis csak 1848-ban keltette föl a francia kormány figyelmét Rémynek hasonló találmánya. Rémy évek hosszú során át észlelvén a halakra természetben való megtermékenyítését, és a halak

HALÁSZ FALU KELETEN.

a halak kényszerítettnek, csak ezeken a bizonyos helyeken ikrázni, s ekkép a halikra könnyen gyűjthető és a kiköltés végett a folyók mentében készített v. meghagyott költőtávkba helyezhető. Annak bebizonyítására, hogy mennyire megboszulta magát az hogy Tiszánk szabályozásánál a halaknak kellő ikrázási helyeket nem hagytak, elég annyit is felhozni, hogy a mult évben (1879) a Tiszából összesen alig jött 30 mázsa hal a pesti piacra, míg azelőtt több száz mázsát is hoztak. A bélyei uradalom halászatából való jövedelem, mely 100—150 ezer forintra rugott, a Tisza szabályozása óta megszűnt, s vele együtt több ezer család keresetforrása; de annál több száz mázsa csehországi ponty adatott el a pesti halpiacon. A halakban annyira gazdag volt Magyarország most Csehországra szorult!

2. A legnagyobb előny és haszon azonban egész biztosággal a mesterséges haltenyésztéstől várható, különösen, — mint már említettük, — azon halakat illető-

apadását szomoruan tapasztalván, azon gondolatra jött, hogy a halikrát mesterségesen kellene megtermékenyíteni; s miután ezen gondolatját Gehin nevű barátjával valósággal ki is vitte, annak roppant előnyös voltáról meg is győződött. A francia kormány e nagy jelentésű föltalálásukat 1848-ban évi fizetéssel jutalmazta meg, s miután ez alatt Coste tanár a Collège de France-ban, fontos idevágó kísérleteket tett a halak meghonosítása fölött, a francia kormány 1852-ben Hüningben egy haltenyésztési minta-intézetet alapított 30,000 frankkal. Ezen intézet rendkívüli eredményei a gazdaságnak ezen új ágát csakhamar népszerűvé tették, úgy hogy egymás után számos magán-intézet keletkezett Franciaországban. De más országok is vetélkedtek ezen új iparágat sajátukká tenni, s gyorsan egymás után majdnem minden országban haltenyésztési intézetek keletkeztek. Noha ezen mesterséget Németországban találták volt föl, mégis csak a francia intézetek után keletkeztek azok München és Würz-

burgban. Monreposban, többen Schweizban; úgy hogy Vogs igazolható indignációval mondhatta:

„Was der Deutsche je ersann
Bringt der Franke an den Mann.“

(Folytatása következik.)

— **Halbőség.** Páparól írja levelezőnk: Ez évszak mindenben mostohának mutatkozik, a halat kivéve, melyből annyit hoznak piacunkra, hogy 8—10 krért lehet venni fontját. Persze, ez nem a balatoni kedvelt süllő, mely inkább szokatlanul ritka, hanem mindeuféle rábai hal, pontytól keszegig.

— **A balatoni halászat** nem kedvező, s olyan kevés halat fognak, hogy a bérlők nagy része le akar mondani a bérlétről, így Rosenberger Mihály is, ki a fonyódi vizet birja. A Balaton melléki apróbb tavakban nagyon sok döglött halat találnak, mit annak tulajdonítanak, hogy vastag volt a jég, s levegő nem érintkezett a vízzel.

— **A hortobágyi pusztáról** arról értesülünk, hogy a Hortobágyi folyóban valamint a Tiszavidék összes kisebb vizeiben a vastag hó által a levegőtől elzárt halak legnagyobb részben eldöglöttek.

— **Nagy halbőség** van Ungváron. Ottani levelezőnk írja, hogy a Latorcza és Tiszából nagymennyiségű halat szállítanak be Ungvárra. Csütörtökön a hidontuli piacon garmadákban volt összehalmozva a sok hal, mely az olcsó ár miatt nagy keresletnek örvendett.

— **Békatenyésztés Amerikában.** Egy bizonyos Soule nevű uri ember Elginben, (Illinois állam,) már 3 év óta úgy látszik jó sikerrel üzi 1½ acre terjedelmű „béka-tanyá“-ján — a kiváló nagyságu „Goslin békák“ tenyésztését, mert közelebb St.-Louis, Chicago és Cincinnati piacait is ó szándékozik ellátni békákkal. Milyen kitünő tenyészhelyeket találhatna nálunk a Tiszaszabályozás folytán árvíz alá borított területeken!

— **Mennyi osztrigát** fogyaszt el New-York maga? — A „Harper's Weekly“ azt mondja, hogy az osztrigaidény alatt naponként 5 millió vitetik be New-Yorkba. Ennek az ára, legalább 1 krjával számítva, 50,000 frt. Mint hogy pedig az osztrigaidény szeptember elsejétől május 1-ig azaz 242 napig tart, az ez alatt New-Yorkban elfogyasztott osztriga ára 12 millió ötven ezer frt.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A párbaj szabályai,

melyeket gyakorlatból merítve összeszedett

Chappon Lajos vívómester.

(Folytatás.)

HARMADIK RÉSZ.

A párviadalról s a kihívásról.

1. Ha a kihívás megtörtént, akkor a kihívó, legyen az sértő vagy sértett, igyekezzék nevét a legpontosabban feljegyezni, hasonlót tegyen a kihívott.
2. A két ellenfél mennél előbb válasszon tanukat és tudassa egymással azok nevét és szállását.
3. Ha az ellenfelek egy találkozási helyet választanak és a fegyvert megválasztják (4. rész 7. pont) úgy ezen tett egy helytelen hirtelenkedés, mert ez a dolog folyamán mit sem változtat, s csak a viadal veszélyét nagyobbíthatja, avagy azt későbbi nyilatkozások által nevétségessé teheti.
4. Ha egy fél kinyilatkoztatja, hogy igaza nincsen, és valóban úgy van, becsülete nyilatkozata által nem csonkúl. Mihelyt a sértő elegendő becsületmentséget tett, s ez a sértést — a tanuk helybenhagyásával — kiegyenlíti, s ez utóbbiak kinyilatkoztatják, hogy ők is beleegyezének, hasonló esetben, ha ezen nyilatkozatokat nevek aláírásával megerősíteni képesek, és végre, ha a rágalmozó egy elégséges elégtét-levelet irt; — akkor, ha a becsület mentorsége el nem fogadtatik, többé nem áll a sértő osztályban, s a fegyver választása sors alá bocsáttatik. — Útésért nincsen mentorség: mentorségek csak úgy érvényesek, ha az összegyűlt tanuk előtt tételnek (4. rész 3. pont.) Az ilyes nyilatkozatok a viadal helyén mennyire lehet mellőzendők, kivéven ha a tanuk polgári állása lehetetlenné tenné a találkozást.
5. De ha fegyverzett kézzel tenne az egyik a másik előtt mentorséget, s az ellenfél tanui e mentorséget érvényesnek elfogadják — úgy a szemrehányás csak a mentegetődzőt illeti.
6. Ha a viadal helyén a tanuk azon küzdő nevében, kit segélnek, hoznak fel mentorséget, úgy a gáncsolás — ha gáncsolandók — egyedül reájok száll; mert avivó köte-

les magát itéletök alá bocsátani, becsületéért ők felelősek lévén.

7. Kihívás többek nevében (en nom collectif) semmi-kép sem történhetik. Ha egy testület, egylet, vagy gyülekezet, egyestül sértetett meg, úgy a testület, egylet vagy gyülekezet csak egyes személyt küldhet ki bosszulóul. Egy kihívás, mely többek nevében történik, mindég visszautasítandó; s a kihívóé a jog, magának egyet közülök választani, vagy a sors által határozatni.

8. Igen rosszul értené a barátság, rokonság kötelességeit, az, ki bosszút akarna állani azon, ki életét becsületesen védelmezve egy barátot, rokont, sőt magát a testvért győzte volna le. Ez esetben oly családhoz hasonlítana, mely a törvény kedvezését használván, jótalanul idéztet törvénybe.

9. Ha mást nem határoznak a tanuk, minden viadalnak 48 óra alatt végbe kell menni.

NEGYEDIK RÉSZ.

A tanukról s kötelességeikről áltaiájában.

1. A pisztoly- és kardviadalnál minden vívónak két tanuja legyen; a vitor viadalnál (Duell auf Stossdegen) egy is elegendő. Némelykor két tanut találni, kivált ott, hol a párviadal a kormánytól tilalmaztatik, igen nehéz. Egy jó tanu bizonyára többet ér, egy jó és egy kevésbé használhatónál, minden esetre mind két részről, hogy a tanuk száma egyenlő legyen, szükséges.
2. A kihívó tanuk tartoznak az ellenfelet felkeresni, vagy találkozást rendelni, a párviadal végbemenetele miatt.
3. A tanuk határozzák meg, ha a viadal szükséges-e, vagy nem, s ebbeli nézetüket közöljék védenczökkel, a 3. rész 4. pontra hivatkozván. Miután a vívóval tanácskoztak, hogy semmi nemü kedvezés részéről el ne vételessék, az egész dolgot, ha a becsülettel megfér, barátságosan elintézni igyekezzenek, s ha ez nem sikerülne, határozzák meg a fegyvert, távolságot, és helyet, mind ezekről a vívóval azonnal értesítvén. Továbbá a szabályokat megtartva kötelesek minden pontot, mely a küzdhelyen akadály lehetne, felvilágosítani.

4. A tanukat (temoins) a segédekkel (seconds) nem kell felesérlni, mert minden segédnek, ha azzá választatnak, saját tanuiknak kell lenni.

J e g y z é s. Segédek tulajdonkép küzdő társak mint a lovagi korban szokásban voltak. Jelenkorunkban csak tanuk vannak. E két ezimet Németországban igen gyakran felesérlik egymással.

5. Közvetlenül egy tanu sem fogadhat el párviadalt. Ez új tárgy, s nem egyenlő minőségű (az az hogy a tanuk közvetlenül a párviadal miatt, melynél tanuskodnak, meg ne verekedjenek.)

6. A tanuk kötelessége az egész tárgyalást úgy elrendezni, hogy belőle barátjaikra semmi hátramaradás ne háromoljék; de azért mindég igazságosak, méltányosak, és udvariasak maradjanak.

(Folytatása köv.)

A lovak téli vasalásáról.

A téli évad tartama alatt nemcsak azért szükséges a lovak patáit megvasalni, hogy azok a tulságos elkopás és eltöredésezéstől megóvassanak, hanem a biztos lépés tekintetéből is.

Általánosan elismert dolog, hogy az eddig feltalált mindennemű patkolási mód többé-kevésbé káros befolyást gyakorol mind a patára, mind a végtagokra. A patkó alakja, mely a láb szabályos állását, a patkó szilárd anyaga, mely a pata szükséges tágulását megakadályozza, legfőbb és leggyakoribb okai az állatok idő előtti megnyomorodásának.

Általában ki lehet mondani, hogy az a legjobb patkolási mód, mely a végtagot természetes állásától legkevésbé téríti el.

A sarok nélküli, u. n. papucspatkó tehát a legmegfelelőbb. Azonban a sima papucspatkó a síkos utakon kevés biztonságot ad s azért csak nyáron alkalmazható. Télen: vagy hegyes fejú szegeket veretünk a patkóba, vagy a patkó sarkait igazítottjuk élesre.

Az előbbi mód kevésbé felel meg a célnak, mivel a szegfejek csakhamar lekopnak, a gyakori megújítás pedig a patát rongálja. Ezért tehát csak akkor alkalmazandó, amikor jobb vasalási módra nincs idő.

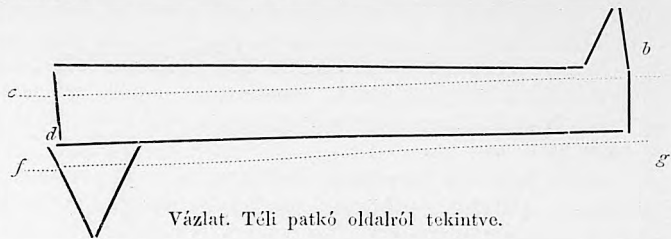
A sarok kiélesztése a lépés biztonsága tekintetéből tagadhatatlanul a legjobb mód, azonban gyakran káros hatásuk van az által, hogy rendszeren igen magasra készíttetnek. A magas sarok a pata sarkát nagyon felemeli s ez által, a szabályos állást zavarja. Az így vasalt lovak már állásközben is szenvednek, minthogy a test súlya nem azon irányban nehezedik a végtagokra, melyet azok szerkezete megkíván. Ha megtekintjük az ily vasalással kizozott lovakat, úgy találjuk, hogy azok az állásban elfáradott lábaikat változtatva előre nyújtják, pihentetik, mialatt a másik lábuk természetesen kétszeresen szenved.

Egy másik rossz szokás az is, — mit különösen a nehezebb ígáslovaknál láthatunk, — hogy a patkó szárait annyira meghosszabbítják, hogy azok a patától még 4—6 centiméterre hátra nyulnak, sőt nem ritkán a patkószárak a pata mögött még fecskéfark-szerűleg kétfelé hajlítottak.

A téli vasalásnál alkalmazott magas patkósarok károsan hatnak az által is, hogy a végtagokat minden lépésnél megrázkództatják. Ugyanis ha megtekintjük egy fiatal könnyű lónak járását — melyet még a rossz vasalás nem rontott el — úgy találjuk, hogy az egész talpfelülettel egyszerre érinti a földet. Ha most e szabályos járásu lovat magas sarok patkóval vasaltatjuk meg, menésközben a láb letévéskor kettős hangot hallunk, mivel először a sarokra lép az állat s innen mintegy támponttól csapódik le a pata mellső része a földre. Az ez által keletkezett megrázkódása a végtagoknak, hogy nem kevésbé káros az izületek, szalagok és inakra, könnyen érthető.

A fentebbiek szerint tehát igyekeznünk kell oly mód-

dal alkalmazni a patkót a patára, hogy ez utóbbi mentől kevésbé törítettessék el szabályos járásából. Minthogy pedig ez idő szerint a sarkos patkót télen nem nélkülözhetjük, legjobban ezélt érhetünk a mellékelt vázlat szerint készült patkóval

Vázlat. Téli patkó oldalról tekintve.

A vázlat szerint a patkó mellső része (b g) 2 milliméterrel vastagabbra készítendő, mint hátsó része (a d), hova a patkósarok csavarral illesztendők fel. Az f g szaggatott vonal a föld vízszintes felületét jelzi, minthogy a hegyes patkósarok körülbelül f pontig a földre nyomul.

A vázlat méretei szerint tehát a pata talpfelülete előtt 10 milliméter (b g), hátul 13 milliméter (a f) távolságra lesz a földtől. Ha azonban a patkó felillesztésénél a pata hátsó részéből 3 milliméterrel többet kifaragtunk, akkor az egyensúly helyre áll, vagyis a pata természetes állásába jön.

A csavarpatkók ára nagyobb ugyan, mint azoké, melyeknek sarka közvetlenül a patkószárból hajlítottak, de minthogy a patkósarok igen hamar elkopik s az utóbbi patkót igen gyakran kell élesztés végett levenni. az erre fordított költség az árakat kiegyenlíti.

A csavarpatkók nagy előnye az, hogy hosszabb ideig tartanak s a gyakori megújítás miatt a pata nem romlik.

Az istállóban az éles sarokokat ki kell venni, mivel a magas, vagy a padozatba benyomuló sarok az állatoknak kényelmetlen. Másrészt igen könnyen megsérthetik vele egymást, de leginkább magukat. A téli időszakban oly gyakran előjövő pártatiprás legtöbbször ebből származik.

(Erd. gazda.)

S—y.

— **Óriási állatkertet** készítenek most New-Yorkban azon határozott szándékkal, hogy az a világ összes hasonló intézetét fölülmulja. Harmincz hold területen fog elterjedni s nevezetes lesz benne egy óriási üveglugas boltokkal s oldalt sétaterek és kertekbe való bejárással. Az üvegház mögött lesz a tulajdonképeni állatkert fölélkitve forrásokkal, nagy tóval s szigettel s egy hangverseny-terem is lesz benne.

— A **borhamisítás** ügyében a fővárosi nagykereskedők értekezleteket tartanak érdekeik megvédésére. A mozgalom élén álló ezégek a borhamisításról készült hivatalos javaslaton kívül külön törvényjavaslatot készítettek, a mely szerint a bortermelők és kereskedők felelőssége szigoruan elkülönítetik, s a vevők kártérítési joga a hamisító termelő ellenében biztosítatik. Nem ártana azonban a vevő kártérítési jogát a borkereskedőkkel szemben is biztosítani, minthogy az eddigi tapasztalatok szerint nem csupán a termelők, de kereskedők is követtek el hamisításokat.

— A **gyártott vaj** mindinkább terjed. Hollandiában számos ily gyár van, melyek a vajat jobbára a stearyngyarak oeszmány zsír-hulladékából készítik; csupán a Benthem grótságban létező ily gyárak naponként 12,000 kg. vajat gyártanak és hoznak forgalomba. A gyártmány kellőleg festve, hollandi vaj név alatt, Németországban nagy kelen-dőségnek örvend.

— A **befagyott ablaktábláknak** a jégkéregtől való megszabadítása eszközölhető az által, hogy az ablak közepén levő levegőt elvonjuk oltatlan mész vagy még inkább chlorkalcium által, melyet porcellán edé-

nyekben az ablak közelében helyeztünk el. A clorkalciumot, ha vízzel már telítve van, kemenczében megszáritva, ismét használhatóvá lehet tenni. A jégkérget aztán megnedvesítjük alkoholba mártott szivacsos s puha bõrrel letöröljük. A „D. B. Z.“ erre nézve megjegyzi, hogy sokkal biztosabb a külsõ levegõvel közlekedõ szelelõ nyílások alkalmazása. Ugy látszik, hogy a fõntebbi közlemény nem a közönségesen elõforduló esetet veszi fel, midõn mindkét oldaláról üveggel van elzárva az ablak, hanem azt, midõn ez csak kívülrõl történik. Ezen azonban egyszerű szellõztetés természetesen nem segíthet.

— **A tojások korának felismerése.** Egy francia vegyész — Delarue — következõ eljárást ajánl a tojások korának felismerésére; egy liter vízben feloldunk 120 grm. sõt és midõn ez egészen feloldott, a tojást, melynek korát akarjuk tudni, beletesszük. A tojás az edény fenekére fog ülni, ha az nap tojott; ha pedig idõsebb egy napnál, nem fogja elérni az edény fenekét; harmad- vagy negyed napos korában pedig körülbelül a víz közepe táján foglal helyet; ha öt napnál is idõsebb, akkor a víz színén úszik. Ez onnét van, mivel párolgás következtében a tojás tartalma a napra fog s így, mindinkább könnyebb lévén, a vízben különféle helyeken állapodik meg, míg végre felszínre jut.

(K. n.)

— **Halaknak konzerválása fagyasztás által.** A czélból, hogy nyáron könnyen, de télen nehezebben kapható finomabb halfajták télre épen tarthatók legyenek, New-Yorkban a halkereskedõk három nagy fagyasztó házat állítottak. Ezek jól szerkesztett jégvermek, melyekben nyáron nagyobb halbõség idején a halakat összehalmozzák. A kiválogatott halakat fagyasztó serpenyõbe helyezik, darált só és jéggel betakarják. A fagyott halakat azután szükséghez képest szedik ki a jégtartókból.

A „Gazdasági Mérnök“, Gonda Béla mûegyetemi tanárnak e jól szerkesztett szaklapja, a jövõ év elejétõl kezdve hetilappá alakul át. A lap 3 évi fennállása óta nagy érdemeket szerzett az ujabban megindult gazdasági-, kulturtechnikai és ipari mozgalmak körül, s a közönség pártolását teljes mértékben kiérdemelte. A legutóbbi szám következõ tartalommal jelent meg: A fõváros és az árvízveszély.

— A külföldi szakértõk véleménye a hazai folyókon végrehajtott szabályozási munkálatokról. (Befejezõ közlemény.) — Lavals-féle tejfõlõzõ-gép (2 ábrával). — Víz út a Kaspi és Azovi tenger közt. — Irodalmi Értesítõ. — Tiszavölgyi társulat. — Temesvidéki Mérnök- és Építész-egylet. — Egyes közlemények. (A mezõgazdasági személyes hitel szervezése. Ország-Világ. Javitott szabadalmi lóher-mag fejtõ-gép. A szüret Franciaországban. Pályadíj kifizetés gazdasági müre. A magyar asphalt-részvény-társaság. — Hirdetések.

— **A pestmegyei sportsmanek.** 1879. évi deczember hóban 44. db. I. osztályu vadászati jegyet váltottak és azokért 520 frtot fizettek. Nagy ritkaság, hogy viszonyaink között ily jelentékeny mennyiségû I. osztályu jegyet váltanak.

Szerkesztõi üzenetek.

S. Ignác erdész úr bizalmas levelében foglalt panaszait közölni fogjuk annak idején a tervbe vett vadászok és lóvások országos szövetségével, mely képes lesz orvosolni azon bajokat is, a melyek elhárítása jelenleg igen nehéz vagy éppen lehetetlen. **Bakavadász** H. E. barátunk közleményét kénytelenek vagyunk még mindig halasztani. Bréhm könyvébõl fordítást köszönettel fogadunk. **Szlávik** N. erdész úr becses közleményét köszönjük és közölni fogjuk. Kívánsága teljesülni fog.

Báró Mednyánszky Árpád és Egerszeghy Sándor,

kiadótulajdonosok.

Nyilttér.

Br. Mednyánszky Árpád és Egerszeghy Sándor

„ORSZÁGOS KÖZPONTI HIRDETÉS FELVÉTELI IRODÁJA“

Budapest V. fürdõ-utca 4. szám

ajánlkozik a lehető legmérsékeltőbb feltételek mellett hazai és külföldi legszolidabb földhitelintézeteknél, jelzalog kölcsönök gyors keresztülvitelére és a jelzalogi kölcsönrel járó telekkönyvi ügyek lebonyolítására, minden készpénz elõleg nélkül.

Springer János örökösei

fegyvergyárosok és cs. kir. kamarai szállítók

Bécs,

Raktár: Stock im Eisenplatz Nr. 5.

Gyár: Josefstadt, Josefgasse Nr. 10.

Egy egészen új (még nem használt)

Henry Winchester ismétlõ fegyver

500 drb. golyó tölténnyel 80 frtért eladó. Venni szándékozók a „Vadász-Ujság“ kiadóhivatalához fordulni sziveskedjenek.

Eladó egy kávészinü telivér angol vizsla

a legerõsebb szaglász és leghíresebb fajból való, 3 éves kan, a múlt évben másodszer volt mezõre vezetve; apja és anyja Angliából lett hozatva 1200 frtért. Bõvebb tudósítást ad e lap kiadó hivatala.

Egy fiatal erdész

26 éves, volt selmeczi akademikus, 7 évi gyakorlat a felsõbb államvizsgával — magyar, német és tót nyelv birtokában, állomását kívánja változtatni — mint gyakorlott vadász rendezõ szintén tapasztalt, kisebb uradalomnál mint fõerdész kívánna alkalmazásba jutni. Szives ajánlatok a „Vadász-Ujság“ szerkesztõségéhez czimezendõk.

Egy 54 darabból álló gyönyörû szarvas aggancs gyûjtemény, — 8—18 águak, a bakonyi erdõbõl valók — eladó. Ára 450 frt. Megkeresések a Vadász-Ujság kiadóhivatalához, Budapest V. fürdõ-utca 4. sz. czimezendõk.

Alulirotnál egy közep nehéz faj telivér angol Pointer „Dön“, 11 hónapos, fehér-barna egészséges, még nyers de igen tanulékony, apja Champion Bray b. Alvensleben birtokában. (Macgregor K. C. S. B. 894 és Ninától K. C. J. B 1250) anyja Keidel D. Madamja, hannostko 3 sz. nyolcz generatiós hibátlan pedigreeje a Vadász-Ujság szerkesztõségénél letéve, s maga a magyar vad-obtkvbe bejelentve, miután számomra direct Angliából új anyák érkeznek, mint számfeletti 100 o. é. frt a bánrévei állomásra szállítva eladó. Venni szándékozók forduljanak czimemhez Hanvára u. p. Bánréve. Vevõnek az igazoló okmányok megküldetnek. Hanva, 1880 január 12.

Hanvay Zoltán.

HIRDETÉSEK.

Pesti biztosító-intézet.

HIRDETMÉNY.

A pesti biztosító-intézet részvényeseinek 1879. december 30 án tartott rendkívüli közgyűlése a következő határozatokat hozta, melyek a budapesti kir. keresk. és váltó-törvényszék 1879. december 31-én kelt 101,335. számú végzésével jóváhagyattak.

1. A pesti biztosító-intézet a Foncière általános biztosító részvénytársasággal „Foncière, Pesti biztosító-intézet” cég alatt egyesül.

2. Az egyesült társaság a pesti biztosító-intézet valamennyi — és különösen a biztosított felei irányában fennálló kötelezettségeiért is — szavatosságot vállal; ellenben az említett intézet összes jogaiba is lép.

3. Tetszésére hagyaték a pesti biztosító-intézet t. ez. részvényeseinek, miszerint

a) jelen hirdetésménynek harmadszori közzétételétől számított **hat hó leteltével** ker. t. 208. §. 4. pont és 204. §. a pesti biztosító-intézet egy-egy részvényét a Foncière, a pesti biztosító-intézet egy-egy részvényére (100 arany frtnyi névértékben 50% befizetéssel, tehát 50 frttal, aranyban) kicserélthetessék, avagy

b) azon esetre, ha a reájuk eső Foncière pesti biztosító-intézet részvényeit elfogadni nem kívánják, minden egyes pesti biztosító-intézeti részvényüket készpénzben kifizetendő 116 o. é. frtnyi összegen beváltathassák, ha ez iránti írásbeli nyilatkozatukat a budapesti kir. keresk. és váltó-törvényszék fentemlített határozatának keltétől számított **30 nap alatt** a Foncière-pesti biztosító-intézet igazgatóságához benyújtották.

Ezen készpénz-összeg kifizetése fentjelzett bejelentési határidő elteltétől számítandó **8 nap alatt** fog a Wiener Bankverein, illetőleg a Foncière-pesti biztosító intézet (Budapest, sas-utca 10.) mint amannak fizető-közege által történni.

Miről a pesti biztosító-intézet t. ez. részvényesei oly hozzáadással értesítettnek, hogy a pesti biztosító-intézet részvényeinek kicserélésére, avagy azoknak készpénzre leendő beváltására vonatkozó nyilatkozat-ürlapok a Foncière pesti biztosító-intézet hivatalos helyiségében kívánatra kiszolgáltatóknak.

Budapest, 1880. január hó 5-én.

Pesti biztosító-intézet.

(Utánnymomat nem díjaztatik.)

ZUBEK ÉS BÁTORI FEGYVER ÁRJEJYZÉKE

Budapest, egyetem-tér 5. szám.

Két csövű Lefauchaux fegyverek.

1 darab damaszt cső 12, 14 és 16 kaliberű	frt 20, 22, 25.
1 " ugyanaz betéttel és gravirozva	" 24, 26, 28.
1 " patkószög vagy zsinór damaszt cső	" 26, 28, 30.
1 " rózsza vagy Bernard damaszt cső	" 32, 35, 40.
1 " török rózsza damaszt cső	" 40, 45, 50.

Két csövű Lancaster fegyverek.

1 darab damaszt cső 12, 14 és 16 kaliberű	frt 28, 30, 35.
1 " ugyanaz betéttel és gravirozva	" 32, 35, 40.
1 " patkószög vagy zsinór damaszt cső	" 40, 45, 50.
1 " rózsza vagy Bernard damaszt cső	" 45, 50, 55.
1 " török rózsza damaszt cső	" 60, 70, 80.

Előltöltő fegyverek.

1 darab egycsövű csőszpuska	frt 6, 7, 8.
1 " " " jobb kiállítással	" 8, 9, 10.
1 " két csövű csőszpuska	" 10, 11, 12.
1 " " " " jobb kiállítással	" 12, 14, 16.

Lefauchaux forgó pisztolyok (Revolver.)

1 darab 6 lövésű közönséges 7m/m	frt 3, 3,25, 3,50.
1 " 6 " finom, diszitve és gravirozva 7m/m " 4, 4,25, 4,50.	
1 " 6 " közönséges 9m/m	" 4, 4,25, 4,50.
1 " 6 " finom, diszitve és gravirozva 9m/m " 5, 5,35, 5,50.	
1 " 6 " közönséges 12m/m	" 5, 5,50, 6.—.
1 " 6 " finom, diszitve és gravirozva 12m/m " 6,50, 7.—, 7,50.	

Lancaster forgó pisztolyok (Revolver.)

1 darab 6 lövésű közönséges 7m/m	frt 4,50, 5,50, 6.—.
1 " 6 " finom, diszitve és gravirozva " 6.—, 6,50, 7.—.	

1 darab 6 lövésű közönséges 4m/m	frt 6.—, 6,50, 7.—.
1 " 6 " finom, diszitve és gravirozva " 7.—, 7,50, 8.—.	
1 " 6 " közönséges 12m/m	" 6,50, 7.—, 7,50.
1 " 6 " finom, diszitve és gravirozva " 7,50, 8.—, 8,50.	
1 " 5 " buldogg 7m/m	" 9.—, 10.—, 11.—.
1 " 6 " " 9m/m	" 10.—, 11.—, 12.—.
1 " 6 " " 12m/m	" 11.—, 12.—, 14.—.
1 " 6 " hadi revolver Gasser L.-től 11m/m " 20.—, 23.—, 26.—.	

Flobert szobafegyverek.

1 darab 6m/m csinosan kiállított	frt 10, 11, 12, 15.
1 " 9m/m " "	" 11, 12, 13, 16.

Flobert szobapisztolyok.

1 darab 6m/m csinos kiállítással	frt 6, 7, 8, 9.
1 " 6m/m finomabb	" 10, 12, 14, 16.

Előltöltő pisztolyok.

1 darab 1 csövű közönséges	frt 1.—, 1,25, 1,50, 1,75.
1 " 1 " finomabb	" 2.—, 2,25, 2,50, 3.—.
1 " 2 " közönséges	" 2.—, 2,35, 2,50, 3.—.
1 " 2 " finomabb	" 3,25, 3,50, 3,75, 4.—.
1 " párbaj-pisztoly	" 3.—, 3,50, 4.—, 4,50.

Van szerencsénk egyszermind az érd. vadász közönségnek jól be-rendezett **töltény és lőszer-raktárunkat** becses figyelmébe ajánlani, melyekről kívánatra hérmelve külön árjegyzékkel szolgálunk.

Teljes tisztelettel

Zubek és Batori.

Frühwirth és Károlyi

papirkereskedése

Budapesten.

Fő-üzlet: V., n.-korona u. 10. Fiók-üzlet: V. Dorottya u. 10.
ajánlja dus raktárát mindennemű

**író- és rajzszerekből, valamint bel- és külföldi
levélpapír és borítékokból**

saját készítményű legdivatosabb **monogramm és czimerrel**.
Egy doboz = 50 fehér angol és 50 boríték divatos színes monogram-
mal frt 1.25, 1.50, 2.—

Egy doboz = 50 színes bordás vagy sima levél és 50 boríték színes
monogrammal 1.80.
Koronával 20 krral, arany, ezüst vagy színes bronz monogrammal
50 krral több.

Látogatójegyek kömetszve vagy nyomtatva 100 drb
40 kr.-tól 1 frt 20 krig.

Üzleti és jegyzőkönyvek nagy választékban és legolcsóbb
árakon.

Levélbeli megrendelések utánvét mellett a leggyorsabban és leg-
jutányosabban teljesíttetnek.

Pezsgőt (Champagner)

francia mód szerint

tiszta természetes uton készítve, ajánl nagyban és kicsinyben

Prückler Ignác

Budapest, kecskeméti utca 15. szám.

Ezenkívül kapható a legtöbb esemege- és fűszerkereskedésben.

Vadász-fegyverek!

Lefauchaux vagy Lancaster rendszer, Chokebore fegyverek, angol vagy belga csövekkel. Express Riflek, ezéllövész pisztolyok. Mindennemű **Revo'verek**. Eredeti angol Lancaster töltények, Eley Brothers-tól Londonban. Lefauchaux töltények és vadász-szerek. Bogárdus-féle üveggömb-dobó gépek. Sederl-féle világ szabadalmi Revolver, mely minden lövés után kidobja a kilőtt töltényt.

Kirner József-nél

m. k. udvari puskaművesnél

Budapesten.

Raktára:

Gyára:

IV. ker. Szervitater 4. sz. VII. ker. Király-utca 65. sz.

Raktár Bécsben:

Seenger Ferencz X. urnál

I. Seiler Gasse 4. sz.

Van szerencsém n. é. közönséget, kiválólag pedig a nagyon tisztelt vadászatkedvelőket értesíteni, hogy műhelyemben mindennemű **golyó-munkák**, mint eddig is, pontos elkészítésre jutányos ár mellett elvállaltatnak. Ugyazinte mindenféle, valamint legújabb Lancaster fegyvereket minden systema szerint olcsón elkészíték.

Zoller Antal

Budapest II. kerület, fő-utca 108. sz.

A magyar-francia biztosító-részvénytársaság.

melynek

20 millió frankot, azaz 8 millió arany forintot

tevé alaptőkéjéből részvényesei által mindjárt kezdetben

10 millió frank, azaz 4 millió arany forint

készpénzben befizettetett s részint magyar állami értékpapirokban, részint a főváros első rendű pénzüzeteteinél helyzetetett el, — mind igazgatósági székhelyén Budapesten, mind az ország különböző pontjain állított vezér- és főügynökségei által már megkezdő működését és

biztosít

- tűzvész és robbanás által okozott károk ellen ingó és ingatlan tárgyakat;
- jégkár ellen minden mezőgazdasági terményt;
- szálltmányi károk ellen, szárazon vagy vizen szállított javakat;
- az ember életére, minden ismert módozat szerint.

11—12—1

A társaság rendkívüli nagyságu alaptőkéje, melyet működésének mindjárt kezdetén a biztosító közönségnek garanzziaképen nyújt, kezzesség arra nézve, hogy általa az előforduló károk a leggyorsabban és méltányosabban fognak rendeztetni és kifizettetni. Más részről a társaság az iránta már is minden oldalról nyilvánuló bizalmat, valamint eddig tanúsított rokonszenvet az által is fogja igazolni, hogy díjszámításainál a közönséget mindazon kedvezményekben részesíteti, melyeket egy solid alapon működő társaság biztosító feleinek nyújtani képes.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók s minden irányban bővebb felvilágítások nyerhetők ugy az igazgatósági központon (Budapest, IV. ker. Városházter 1. szám) mint a vezér- és főügynökségeknél s az ország nevezetesebb helyein már felállított kerületi ügynökségeknél.

Budapesten 1880. január hó 10 én.

Az igazgatóság.